

Crna Gora
Ministarstvo ekologije,
prostornog planiranja i urbanizma

Adresa: IV proleterske brigade broj 19
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 446 200
fax: +382 20 446 215

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 – životna sredina i klimatske promjene

za izvještajni period
februar - jul 2021. godine

Podgorica, septembar 2021. godine

svaki LIST svaka KAP

Sadržaj

1. Uvod.....	3
2. Pregled realizacije obaveza po završnim mjerilima.....	10
2.1. Horizontalno zakonodavstvo	10
2.2. Kvalitet vazduha.....	13
2.3. Upravljanje otpadom	18
2.4. Kvalitet voda	24
2.4. Zaštita prirode	31
2.3. Industrijsko zagađenje.....	35
2.4. Hemikalije	42
2.5. Buka	52
2.8. Civilna zaštita.....	56
2.9. Klimatske promjene	58
3. Sumarni pregled.....	72

1. Uvod

Početno mjerilo za otvaranje Poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene, ispunjeno je 28. jula 2016. godine, donošenjem *Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020.* (u daljem tekstu: Strategija s AP) od strane Vlade Crne Gore.

Strategijom s AP bila je planirana realizacija 348 obaveza u 10 podoblasti koje obuhvata Poglavlje 27 i to: Horizontalno zakonodavstvo, Kvalitet vazduha, Upravljanje otpadom, Kvalitet voda, Zaštita prirode, Industrijsko zagađenje, Hemikalije, Buka, Civilna zaštita i Klimatske promjene.

O implementaciji Strategije s AP redovno je izvještavano ka Vladi i Evropskoj komisiji, na kvartalnom a kasnije na polugodišnjem nivou. U novembru 2020. godine usvojen je *Završni izvještaj o realizaciji Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020.*, shodno kojem je od planiranih 348 realizovano 226 obaveza, odnosno stepen realizacije je 80,35%.

U decembru 2018. godine na Međuvladinoj konferenciji u Briselu otvoreno je Poglavlje 27, nakon čega je Crna Gora dobila Zajedničku poziciju Evropske komisije sa osam završnih mjerila za njegovo zatvaranje. Zajedničkom pozicijom EU za Poglavlje 27 definisano je sljedećih **osam završnih mjerila** koje je Crna Gora u obavezi da ispuni kako bi dostigla internu spremnost za zatvaranje poglavlja u narednom periodu, i to:

1. Crna Gora nastavlja da se usklađuje sa **horizontalnim direktivama** i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati njihovo djelotvorno sprovođenje i primjenu na dan pristupanja;
2. Što se tiče **kvaliteta vazduha**, Crna Gora se u potpunosti usklađuje sa revidovanom Direktivom o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija (Direktiva NEC 2016/2284/EU). Crna Gora predstavlja analizu troškovno efikasne strategije kontrole emisija za 2020. i 2030, koja će poslužiti kao osnova za konačni sporazum između EU i Crne Gore o njenim obavezama smanjenja prema NEC direktivi. Crna Gora godišnje izvještava o svojim emisijama u skladu sa Direktivom i Konvencijom o prekograničnom zagađenju vazduha na velikim udaljenostima i razvija nacionalni program za kontrolu zagađenosti vazduha. Osim toga, Crna Gora unapređuje pripremu za implementaciju pravne tekovine EU u ovoj oblasti redovnim preduzimanjem mjera za smanjenje zagađenja vazduha u Crnoj Gori, posebno u područjima gdje su prekoračene granične vrijednosti EU za kvalitet vazduha, te razvijanjem ili ažuriranjem planova za kvalitet vazduha, kako je predviđeno Direktivom o kvalitetu vazduha i čistijem vazduhu u Evropi (Direktiva 2008/50/EC).

3. Crna Gora odlučuje o svom sistemu **upravljanja otpadom** i posvećuje adekvatna sredstva za investicije u infrastrukturu, u skladu sa relevantnim propisima EU, uključujući hijerarhiju otpada. Crna Gora uspostavlja programe prevencije otpada, priprema planove upravljanja otpadom (WMP) i usvaja mjere za odvojeno sakupljanje otpada za papir, metal, plastiku i staklo.
4. Crna Gora ostvaruje značajan napredak u pogledu usklađivanja sa pravnom tekovinom u sektoru **voda**, uključujući zakonodavstvo o vodi za piće i Direktivu 2008/56/EC kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u oblasti politike zaštite morske sredine. Crna Gora imenuje nadležne organe za vodu za piće i razvija planove upravljanja rječnim slivovima za svaki riječni sliv, koji se u potpunosti nalazi na njenoj teritoriji, uključujući dijelove međunarodnih područja rječnog sliva koji pripadaju njenoj teritoriji.
5. U oblasti **zaštite prirode**, Crna Gora dostavlja Komisiji Liste predloženih lokacija Natura 2000, koja u dovoljnoj mjeri pokrivaju tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima Direktive o pticama i Direktive o staništima. Crna Gora pokazuje sposobnost upravljanja mrežom Natura 2000, uključujući davanje odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj solani i efikasno sprovođenje neophodnih mjera očuvanja koje dovode do poboljšanja statusa njene zaštite.
6. Crna Gora nastavlja usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u sektoru: **hemikalija, buke i civilne zaštite**, i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati primjenu i sprovođenje zahtjeva EU danom pristupanja.
7. Što se tiče **klimatskih promjena**, Crna Gora nastavlja svoje usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, posebno usvajanjem zakona o funkcionisanju Evropskog sistema trgovanja emisijama (EU ETS), u skladu sa EU ETS Direktivom 2003/87/EZ i njenim uzastopnim amandmanima. Crna Gora se dalje usklađuje sa relevantnim podzakonskim aktima o monitoringu i izvještavanju, akreditaciji i verifikaciji, registru Unije, besplatnoj dodjeli i aukciji. Crna Gora osigurava da postoji odgovarajući okvir za implementaciju EU ETS-a u cijelosti u pogledu praćenja, izvještavanja i provjere emisija gasova s efektom staklene bašte.
8. Crna Gora, u skladu sa Akcionim planom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU o životnoj sredini i klimatskim promjenama, značajno **povećava kapacitete upravnih tijela na svim nivoima**, uključujući inspekcijske službe, dodatno poboljšava koordinaciju rada i pokazuje da su sve odgovarajuće administrativne strukture i adekvatne obuke realizovane dovoljno ranije prije pristupanja kako bi se omogućila implementacija i sprovođenje pravne tekovine u svim sektorima ovog poglavlja.

U martu 2019. godine Radna grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 27 - Životna sredina otpočela je izradu Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila za Poglavlje 27.

Vlada Crne Gore je 18. februara 2021. godine donijela **Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene** (Akcioni plan), koji predstavlja krovni strateški dokument za oblast životne sredine i klimatskih promjena.

Akcioni plan definiše jasne korake u pogledu:

- aktivnosti koje je potrebno preduzeti kako bi se realizovale obaveze definisane završnim mjerilima, odnosno tekstom Zajedničke pozicije EU za Poglavlje 27;
- načina realizacije definisanih aktivnosti;
- nadležnih institucija koje su odgovorne za realizaciju definisanih obaveza;
- roka do kojeg je potrebno realizovati aktivnosti, i
- izvora finansiranja sa procjenom potrebnih sredstava za realizaciju definisanih aktivnosti (gdje je to bilo moguće precizno identifikovati).

Akcioni plan definiše ukupno 251 obavezu, koje su podijeljene na sljedeći način:

- horizontalno zakonodavstvo: 17,
- kvalitet vazduha: 19,
- upravljanje otpadom: 37,
- kvalitet voda: 33,
- zaštita prirode 71: (od čega 19 u okviru AP za upravljanje Ulcinjskom Solanom),
- industrijsko zagađenje: 15,
- hemikalije: 27,
- buka: 12,
- civilna zaštita: 9 i
- klimatske promjene 11.

Predmetnim Izvještajem obuhvaćen je status realizacije obaveza iz Akcionog plana od njegovog usvajanja (18. februara 2021. godine) do kraja jula 2021. godine. **Imajući u vidu strukturu Akcionog plana, odnosno podjelu obaveza na mjere, ovim Izvještajem praćena je realizacija mjera, i na osnovu njih je rađena statistika, u cilju preciznijeg sagledavanja stanja.**

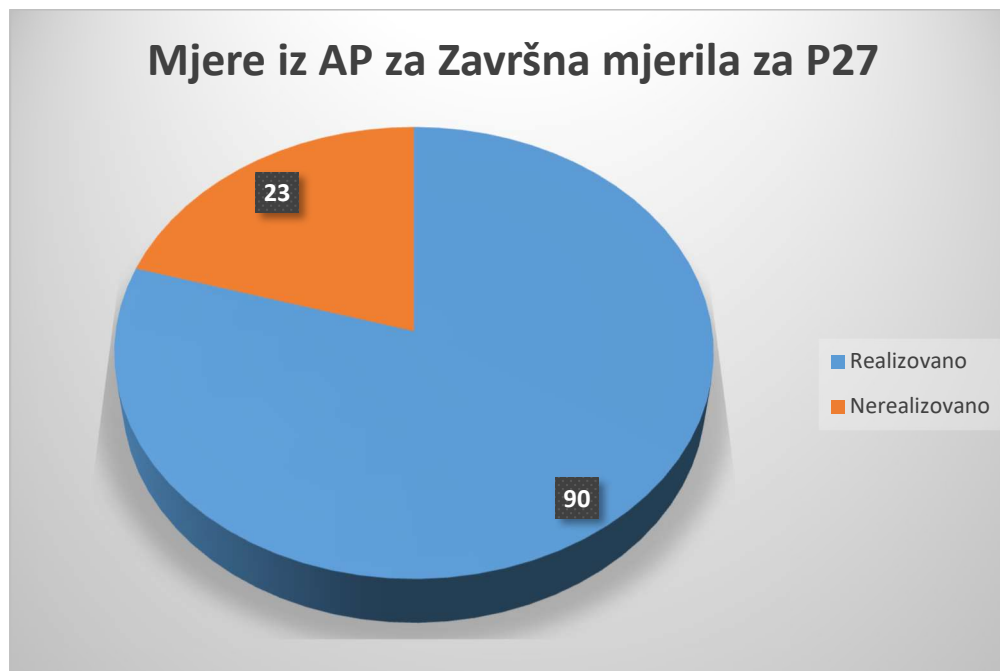
U izvještajnom periodu je planirana realizacija 112 mjera, od kojih su realizovane 92, što čini stepen realizacije 82,1%.

Informacija o statusu indikatora uspjeha (napredak u postizanju strateških i operativnih ciljeva) i postignutim rezultatima

Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila rađen je sa ciljem definisanja preciznih koraka u procesu dostizanja potpune spremnosti za ulazak u EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena. Operativni podciljevi dokumenta su usklađivanje nacionalnog zakonodavstva u svih 10 podoblasti Poglavlja 27 sa pravnom tekovinom EU i obezbjeđivanje njegove implementacije.

U izvještajnom periodu od planiranih 112 mjera realizovane su 92, što čini stepen realizacije od **82,1%**. Ovakav rezultat je na zadovoljavajućem nivou, imajući u vidu otežane okolnosti izazvane pandemijom COVID19. Tabela u nastavku ovog izvještaja sadrži kolonu sa obrazloženjima za svaku nerealizovanu obavezu.

Grafički prikaz realizacije mjera dat je na *Grafiku 1* u nastavku.

Maksimalan stepen realizacije (100%) postignut je u oblastima Horizontalno zakonodavstvo, Buka i Civilna zaštita. Značajan napredak postignut je u realizaciji mjera u oblastima Klimatske promjene (95,8%), Hemikalije (83,3%) i Kvalitet vazduha (78,6%).

Dodatne napore potrebno je uložiti u realizaciji mjera u oblasti Zaštita prirode, gdje je zabilježen najniži stepen realizacije (50%).

Na *Grafiku 2* prikazan je stepen realizacije mjera po podoblastima.

Kako je tokom implementacije Početnog mjerila za Poglavlje 27 donešen veliki broj strateških dokumenata, i značajan dio EU *acquis*-a transponovan u nacionalno zakonodavstvo, obaveze iz Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u najvećoj mjeri se odnose na implementaciju donešenih strateških dokumenata i primjenu pravnih akata. Implementacija aktivnosti koje su realizovane, a sa rokom realizacije “kontinuirano”, nastaviće da se realizuje i u narednom periodu, ali neće biti predmet daljeg izvještavanja.

U izvještajnom periodu donešeni su Nacionalni plan zaštite i spašavanja od klizišta i odrona, Nacionalni plan zaštite i spašavanja od bioloških i hemijskih hazarda, Namjeravani nacionalni doprinos u oblasti klimatskih promjena, uz brojne podzakonske akte, programe i planove u oblasti životne sredine i klimatskih promjena. Takođe, kontinuirano se realizuju obaveze izvještavanja ka relevantnim tijelima u EU. Proglašeno je i prvo zaštićeno morsko područje u Crnoj Gori.

Imajući u vidu da je nedostatak kadrova, prepoznat kao jedan od ključnih izazova u pogledu realizacije obaveza iz evropske agende, u prethodnom periodu organizovane su obuke i stručni treninzi za predstavnike nadležnih institucija.

Kao najveći izazovi u implementaciji ovog Akcionog plana u prethodnom periodu prepoznati su pandemija COVID19 virusa, obezbjeđivanje finansija i nedostatak kadra.

Kada je riječ o finansijskom aspektu, samim dokumentom je predviđena izrada finansijske analize, i njeno usvajanje je planirano za IV kvartal tekuće godine. Za potrebe planiranja potrebnih sredstava izrađena je *Procjena finansijskih potreba za realizaciju Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27*, i u toku je procedura slanja Vladi na usvajanje. Imajući u vidu navedeno, i činjenicu da će finansijski aspekt biti detaljno obrađen kroz pomenutu Finansijsku procjenu, ovaj izvještaj nije obuhvatio pitanje finansija.

SKRAĆENICE:

AZPŽS	Agencija za zaštitu životne sredine	MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
CETI	Centar za ekotoksikološka ispitivanja	MZ	Ministarstvo zdravlja
DEU	Delegacija Evropske unije	PCB	Polihlorovani bifenili
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj	PM	Prirodnjački muzej
EPPA	Projekat „Program za pridruživanje EU za životnu sredinu“	PMF	Prirodno-matematički fakultet
IBM	Institut za biologiju mora	SB	Svjetska banka
IJZCG	Institut za javno zdravlje Crne Gore	SZZ	Sekretarijat za zakonodavstvo
IPA	Instrument za pretpristupnu pomoć	SZO	Svjetska zdravstvena organizacija
JLS	Jedinice lokalne samouprave	UBHVF	Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove
JPMD	Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom	UC	Uprava carina
JPNP	Javno preduzeće Nacionalni parkovi Crne Gore	UCG	Univerzitet Crne Gore
KEI	Kancelarija za evropske integracije	UIP	Uprava za inspekcijske poslove
MFSS	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	UNDP	Program Ujedinjenih nacija za razvoj
MJUDDM	Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	UP	Uprava policije
MPLJMP	Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava	UPS	Uprava pomorske sigurnosti
MEPPU	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	UzV	Uprava za vode
MER	Ministarstvo ekonomskog razvoja	UŠ	Uprava za šume
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	ZHMS	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju
MKI	Ministarstvo kapitalnih investicija	WBIF	Zapadnobalkanski investicioni okvir

2. Pregled realizacije obaveza po završnim mjerilima

2.1. Horizontalno zakonodavstvo

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Horizontalno zakonodavstvo, u izvještajnom periodu planirana je realizacija **6 aktivnosti, koje obuhvataju 7 mjera, i svih 7 je realizovano**, te je stepen realizacije **100%**.

1. HORIZONTALNO ZAKONODAVSTVO							
Završno mjerilo 1	Crna Gora nastavlja da se usklađuje s horizontalnim direktivama i pokazuje da će biti u potpunosti spremna da osigura njihovu efektivnu primjenu i sprovođenje na dan pristupanja.						
III) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU naglašava potrebu za daljim pripremama za djelotvorno sprovođenje i primjenu u pogledu krivičnih djela protiv životne sredine (Direktiva 2008/99/EZ) i odgovornosti (Direktiva 2004/35/EZ), kao i uspostavljanjem bilansa rezultata djelotvornog učešća i konsultacija s javnošću u procesima donošenja odluka						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)	Način realizacije (mjera)	Nadležna institucija	Rok	Status	Indikator	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
1.11 Organizovati treninge i obuke svih aktera krivično pravne zaštite	Svi relevantni akteri krivično pravne zaštite (nadležne inspekcije, sudstvo, državno tužilaštvo, organi uprave, itd.) zaduženi za primjenu Direktive o ekokriminalu, kao i Direktive o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, biće kontinuirano obučavani. Planirane su po 4 radionice godišnje za izgradnju kadrova	MEPPU MP Centar za obuku sudija	Kontinuirano	REALIZOVANO	Broj održanih obuka/radionica Broj obučanih sudija, inspektora, državnih tužilaca i državnih službenika	Na godišnjem nivou €10.000 (budžet MEPPU)	U saradnji sa Centrom za obuku sudija organizovan je trening za sudije i tužioce u maju 2021, a teme su bile: zaštita životne sredine kroz Krivični zakonik Crne Gore u kontekstu prava EU; Krivično pravni aspekt zaštite životne sredine, režim uređenja životne sredine, opšti osvrt na krivična djela iz ove oblasti sa posebnom pažnjom na krivična djela nezakoniti lov i nezakoniti ribolov; Krivična djela pustošenje šuma i šumska krađa sa primjerima iz sudske prakse. Seminaru je prisustvovalo četrnaest (14) učesnika (7 sudija, 1 savjetnik u

							sudu, 4 državna tužioca, 1 pripravnik u državnom tužilaštvu i 1 savjetnik kod Zaštitnika imovinsko pravnih interesa Crne Gore).
1.12 Polugodišnje izvještavanje o sprovođenju Direktive o eko kriminalu i Direktive o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, kroz bilans rezultata	Izrada polugodišnjih izvještaja za EK o bilansu rezultata u primjeni ove dvije Direktive	MEPPU/MP / nadležne inspekcije/ AZPŽS Državno tužilaštvo i nadležni sudovi	Kontinuirano (II i IV kvartal)	REALIZOVANO	Broj izvještaja upućenih EK za Direktive o eko kriminalu i Direktive o odgovornosti za štetuu životnoj sredini	Nisu potrebna finansijska sredstva	Podaci se dostavljaju u okviru Izvještaja o napretku.
1.13 Kontinuirano jačati učešće i konsultacije s javnošću u procesima donošenja odluka u skladu sa relevantnim zakonima i podzakonskim aktima	Izrada Izvještaja, odnosno statistike na polugodišnjem nivou koja se odnosi na konsultacije i učešće javnosti u procesu donošenja odluka	MEPPU AZPŽS	Kontinuirano (II i IV kvartal)	REALIZOVANO	Broj izvještaja upućenih EK za Direktive o eko kriminalu i Direktive o odgovornosti za štetu u životnoj sredini	Nisu potrebna finansijska sredstva	Podaci se dostavljaju u okviru Izvještaja o napretku, kao i priloga za Pododbor za saobraćaj, životnu sredinu, energetiku i regionalnu politiku (jun) i Odbor za stabilizaciju i pridruživanje (decembar).
1.15 Procjena potrebnih finansijskih sredstava za realizaciju Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27-životna sredina i klimatske promjene	Izrada programskog zadatka za izbor konsultanta za izradu Analize finansijskih potreba za realizaciju Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 - Životna sredina i klimatske promjene	MEPPU	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Izrađen ToR za izbor konsultanta za izradu Analize finansijskih potreba za realizaciju Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27	Sredstva u iznosu od €10.000 biće obezbijedena kroz UNDP projekat „Jačanje kapaciteta za ubrzanje procesa pregovaranja sa EU“	U okviru UNDP projekta „Jačanje kapaciteta za ubrzanje procesa pregovaranja sa EU“ obezbijedena su sredstva za izradu Procjene potrebnih finansijskih sredstava za realizaciju Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila za Poglavlje 27. Svi potrebni koraci su sprovedeni, uključujući izradu programskog zadatka i izbor konsultanta. U toku je procedura slanja dokumenta Vladi na usvajanje.
	Izbor konsultanta za izradu Analize finansijskih potreba za realizaciju Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27		I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Izabran konsultant za izradu Analize finansijskih potreba za realizaciju Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27	Sredstva u iznosu od €10.000 biće obezbijedena kroz UNDP projekat „Jačanje kapaciteta za ubrzanje procesa pregovaranja sa EU“	

IV) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU naglašava značaj obezbjeđivanja vjerodostojnog finansijskog planiranja za buduće sprovođenje pravne tekovine. EU poziva Crnu Goru da aktivno učestvuje u postojećim mrežama EU za sprovođenje zakonodavstva u oblasti životne sredine.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije (mjera)	Nadležna institucija	Rok	Status	Indikator	Finansije i izvori finansiranja	Indikatori
1.16 Početak funkcionisanja Eko fonda	Sprovođenje aktivnosti predviđenih u Programu rada Eko fonda, koji je Vlada donijela u oktobru 2020.	Eko fond i ostali nadležni organi	2021.	REALIZOVANO	Sprovedene aktivnosti predviđene u Programu rada Eko fonda za prvu godinu rada	€477,093.50 Budžet Crne Gore, sredstva eko-naknada, kredita, donacija i pomoći, instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija, stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine i drugim izvoru u skladu sa Zakonom o životnoj sredini ¹	Sprovedene su aktivnosti predviđene Programom rada Eko fonda.
1.17 Učešće u postojećim mrežama EU za sprovođenje zakonodavstva u oblasti životne sredine	Aktivno učešće na sastancima i doprinos u radu mreža EU u oblasti životne sredine (potrebna podrška Programa za pridruživanje EU za životnu sredinu (EPPA) projekta)	MEPPU i ostali nadležni organi	Kontinuirano	REALIZOVANO	Broj sastanaka na kojima je CG prisustvovala Broj službenika uključenih u rad postojećih mreža EU	Redovno plaćanje kontribucija koje će biti planirane u okviru budžeta nadležnih organa u iznosu €10.000-15.000	Kontinuirano se učestvuje na sastancima. Precizni podaci o broju realizovanih radionica i broju učesnika biće dostupni na kraju godine.

¹ Predviđena sredstva u iznosu od 477,093.50 eura odnose se na prvu godinu rada Eko fonda.

2.2. Kvalitet vazduha

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Kvalitet vazduha u izvještajnom periodu planirana je realizacija **8 aktivnosti** koje obuhvataju realizaciju **15 mjera**, od kojih je **realizovano 12**, što čini stepen realizacije **80%**.

2. KVALITET VAZDUHA							
Završno mjerilo 2	<p>U pogledu kvaliteta vazduha, Crna Gora je u potpunosti ostvarila usklađenost sa revidiranom Direktivom o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija (NEC Direktiva 2016/2284/ EU). Crna Gora podnosi analizu troškovno efikasnih strategija za kontrolu emisija za 2020. i 2030. godinu, što će poslužiti kao osnova za konačni sporazum između EU i Crne Gore o njenim obavezama za smanjenje emisija u skladu sa NEC Direktivom. Crna Gora izvještava na godišnjem nivou o svojim emisijama, u skladu sa Direktivom i Konvencijom o prekograničnom dalekosežnom zagađenju vazduha i razvija Nacionalni program za kontrolu zagađenja vazduha. Pored toga, Crna Gora unaprijeđuje pripreme za implementaciju <i>acquis</i>-ja u ovoj oblasti, redovnim preduzimanjem mjera za smanjenje nacionalnog zagađenja vazduha, posebno u područjima gdje su prekoračene granične vrijednosti EU za kvalitet vazduha i izradom ili ažuriranjem planova kvaliteta vazduha, kako je predviđeno Direktivom o kvalitetu ambijentalnog vazduha i čistijem vazduhu za Evropu (Direktiva 2008/50/EZ)</p> <p>Kao dio usklađivanja sa NEC Direktivom, od Crne Gore se traži da predstavi ažuriranu analizu troškovno efikasne strategije za kontrolu emisija za period 2020-2030. na osnovu koje se za Crnu Goru utvrđuju adekvatne obaveze smanjenja emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom. Ova Analiza bi, takođe, trebalo da posluži za izradu nacionalnog programa za kontrolu zagađenja vazduha koji Crna Gora planira za 2019. godinu, određujući smjer djelovanja ka smanjenju emisija za period 2020-2030. godina.</p> <p>EU poziva Crnu Goru da pruži detaljne informacije o zonama kvaliteta vazduha na sjeveru i jugu, trenutnom nivou PM10 i oksida azota u vazduhu za sve aglomeracije, uključujući i finansijske informacije sa izvorima finansiranja.</p>						
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27							
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije (mjera)</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>	<i>Obrazloženje</i>
2.6 Izrada Programa mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom	Nacrt programa mjera je izrađen kroz projekat "Upravljanje životnom sredinom zasnovano na dokazima, uz podršku sprovođenju Agende 2030 u Jugoistočnoj Evropi" koji sprovodi Ekonomska komisija za Evropu Ujedinjenih nacija (UNECE) u saradnji sa MEPPU.	MEPPU	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Pripremljen Program mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom	13.000 € (obezbijedena od strane UNECE)	Pripremljen Program mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom
	Dostavljanje Programa mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom EK			REALIZOVANO	Dostavljen Program EK (Nacrt je prošao preliminarnu		Dostavljen Program EK i čekaju se komentari EK.

					analizu eksperata EPPA projekta i dobio pozitivne ocjene)		
	Donošenje Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. (čiji je sastavni dio Program mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom)	MEPPU		NEREALIZOVANO	Donijeta Nacionalna Strategija upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. godine		Nije donijeta Nacionalna Strategija upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. godine
2.7 Izrada procjene troškova za sprovođenje mjera utvrđenih Programom mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom	Procjena troškova sprovođenja mjera utvrđenih Nacrtom programa mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom je izrađena kroz projekat "Upravljanje životnom sredinom zasnovano na dokazima, uz podršku sprovođenju Agende 2030 u Jugoistočnoj Evropi" koji sprovodi UNECE u saradnji sa MEPPU, i sastavni je dio Programa mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom	MEPPU	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Pripremljen Program mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom Uređena procjena troškova za sprovođenje mjera		Pripremljen Program mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom Urađena procjena troškova za sprovođenje mjera utvrđenih Programom
2.8 Dostavljanje detaljnih informacija o zonama kvaliteta vazduha na sjeveru i jugu, trenutnom nivou PM10 i oksida azota u vazduhu za sve aglomeracije, uključujući i finansijske	Program mjera koji je izrađen kroz projekat "Upravljanje životnom sredinom zasnovano na dokazima, uz podršku sprovođenju Agende 2030 u Jugoistočnoj Evropi" u saradnji UNECE i MEPPU će sadržati detaljne informacije o zonama kvaliteta vazduha u Crnoj Gori, trenutnom nivou PM10 i oksida azota u vazduhu za sve aglomeracije, uključujući i	MEPPU	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Pripremljen Program mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom	Nisu potrebna finansijska sredstva	Pripremljeni Program mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom sadrži detaljne informacija o zonama kvaliteta vazduha na sjeveru i jugu, trenutnom nivou PM10 i oksida azota u vazduhu za sve aglomeracije,

informacije sa izvorima finansiranja.	finansijske informacije sa izvorima finansiranja						uključujući i finansijske informacije sa izvorima finansiranja.
2.9 Finalizacija Programa mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom	Ažuriranje inventara emisija (uključujući rekalkulaciju inventara za period 2005-2018.) u saradnji sa Austrijskom agencijom za životnu sredinu	MEPPU	II kvartal 2021.	REALIZOVANO	Ažuriran inventar emisija	Budžet MEPPU 10.000 €	Ažuriran inventar emisija
	Dopuna Programa u skladu sa ažuriranim inventarom emisija (uključujući rekalkulaciju inventara za period 2005-2018.), sa procjenom smanjenja emisija u odnosu na 2005.			REALIZOVANO	Ažuriran Program mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom		Ažuriran Program mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija obuhvaćenih NEC Direktivom.
2.10 Finalizacija nove ažurirane Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029.	Izrada Nacrta Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha	MEPPU/MER, MPŠV, MKI Opštine, NVO	II kvartal 2021.	REALIZOVANO	Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. sa integriranim Programom mjera i uz sproveden proces javnih konsultacija, donijeta od strane Vlade	Nisu potrebna finansijska sredstva	Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. sa integriranim Programom mjera je izrađena, i sproveden je proces javnih konsultacija. Strategija je upućena EK na mišljenje.
	Integrisanje Programa mjera za smanjenje emisija zagađujućih materija u ažuriranu Nacionalnu strategiju upravljanja kvalitetom vazduha			REALIZOVANO			
	Javne konsultacije sa svim zainteresovanim stranama			REALIZOVANO			
	Donošenje Nacionalne strategije od strane Vlade			NEREALIZOVANO			
2.14. Ažuriranje inventara emisija za period 2012-2018	Izrada softverskog alata za redovno ažuriranje inventara i izvještavanje o emisijama na godišnjem nivou uz ekspertsku pomoć, koja je započeta kroz	AZPŽS	2021.	REALIZOVANO	Izrađen softverski alat za redovno ažuriranje inventara i	Twinning projekat „Razvoj unaprijedenog integrisanog	Izrađen je softverski alat za redovno ažuriranje inventara i izvještavanje o

	saradnju sa austrijskom Agencijom za životnu sredinu				izvještavanje o emisijama na godišnjem nivou	alata za izradu inventara emisija zagađujućih materija u vazduh“ (€250.000)	emisijama na godišnjem nivou.
2.15 Redovno ažuriranje i redovno samostalno izvještavanje	Izrada inventara emisija za 2019. i informativnog izvještaja o inventaru	AZPŽS	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Inventar za period 1990-2019. godina dostavljen EIONET mreži i Sekretarijatu CLRTAP konvencije	Nisu potrebna finansijska sredstva	Inventar za period 1990-2019. godine dostavljen EIONET mreži i Sekretarijatu CLRTAP konvencije
	Izrada inventara emisija kontinuirano svake godine		Kontinuirano, na godišnjem nivou	REALIZOVANO	Redovno objavljivanje izvještaja		Redovno objavljivanje izvještaja.
IV) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	<p>EU konstatuje usvajanje Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha s Akcionim planom za 2017-2020. i podstiče Crnu Goru da unaprijedi rad na nacionalnom nivou za svrhe smanjivanja emisija iz glavnih izvora kao što su sagorijevanje čvrstih goriva za domaćinstva, saobraćaj i proizvodnja energije.</p> <p>EU naglašava potrebu za intenziviranjem priprema za sprovođenje pravne tekovine, uključujući preduzimanje mjera za postepeno smanjenje zagađenja, ispod graničnih vrijednosti za određene zagađujuće materije, utvrđenih pravnom tekovinom. EU prima k znanju Planove kvaliteta vazduha koji su pripremljeni za opštine Pljevlja, Nikšić i Podgoricu. Crna Gora se podstiče da prioritet da sprovođenju ovih planova, i da, po potrebi, ažurira planove kako bi osigurala da je prekoračenje standarda EU što je moguće kraće.</p>						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije (mjera)	Nadležna institucija	Rok	Status	Indikator	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
2.17 Ažuriranje Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. (veza s aktivnošću 2.10.)	Integrisanje Planova kvaliteta vazduha za sve 3 zone kvaliteta vazduha u Crnoj Gori, uključujući posebne mjere za područja u kojima su zabilježena prekoračenja graničnih vrijednosti	MEPPU	II kvartal 2021.	NEREALIZOVANO	Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. u koju su integrisani planovi kvaliteta vazduha za sve 3 zone,	Procjena potrebnih sredstava, kao i izvori finansiranja za sprovođenje Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-	Planovi kvaliteta vazduha za sve tri zone su integrisani u Nacionalnu strategiju upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. ali se na navedeni dokument čeka mišljenje EK pa isti nije usvojen od

					donijeta od strane Vlade	2029. biće izvršeni tokom ažuriranja Strategije, u zavisnosti od utvđenih mjera	strane Vlade Crne Gore.
--	--	--	--	--	--------------------------	---	-------------------------

2.3. Upravljanje otpadom

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Upravljanje otpadom u izvještajnom periodu planirana je realizacija **5 aktivnosti** koje obuhvataju realizaciju **9 mjera**, od kojih su **realizovane 7**, što čini stepen realizacije **77,8%**.

3. UPRAVLJANJE OTPADOM							
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	<p>Crna Gora se poziva da dodatno razjasni strukturu svog sistema upravljanja otpadom i da opredijeli odgovarajuća finansijska sredstva za infrastrukturne investicije u skladu s relevantnim propisima EU, uključujući hijerarhiju otpada. Pored toga, treba preduzeti mjere na jačanju administrativnih kapaciteta i podržati jačanje kapaciteta na lokalnom i regionalnom nivou i inspeksijske službe, kako bi se na djelotvoran način pripremilo za sprovođenje propisa EU u oblasti otpada. EU poziva Crnu Goru da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predstavi informacije o mjerama sprečavanja otpada koje treba preduzeti, uključujući utvrđivanje programa za sprečavanje otpada; - Pripremi i predstavi planove za upravljanje otpadom koji sadrže informacije o svim tokovima otpada (uključujući opasni otpad, građevinski i otpad od rušenja i industrijski otpad) i rješenja za upravljanje njima; - Izradi popis nagomilanog „istorijskog” opasnog otpada, unaprijedi karakterizaciju i kategorizaciju opasnog otpada u granama industrije; da osigura i obilježava lokacije gdje se skladišti opasni otpad; da sačini registar zagađivača; - Preduzme aktivnosti na promovisanju spriječavanja industrijskog otpada i osigura ekološki ispravno odlaganje; - Za građevinski i otpad od rušenja neophodno je više informacija o izgradnji reciklažnih centara i centara za transfer; - Dostavi informacije o mjerama za odvojeno prikupljanje otpada za papir, metal, plastiku i staklo; - Da jasan opis lokacije i tehničke detalje vezane za deponije, koje nijesu usklađene sa zahtjevima Direktive 1999/31/EZ o deponijama. 						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije (mjera)</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>	<i>Obrazloženje</i>
3.1 Donošenje novog Zakona o upravljanju otpadom i relevantnih podzakonskih akata	Izrada Nacrta Zakona	MEPPU	2021.	REALIZOVANO	Izrađen Nacrt Zakona	Nisu potrebna finansijska sredstva	Nacrt zakona je urađen, organizovana je javna rasprava i dostavljen je na mišljenje relevantnim institucijama.
	Organizovanje Javne rasprave			REALIZOVANO	Sprovedena Javna rasprava		
	Dostavljanje Nacrta na mišljenje svim relevantnim institucijama			REALIZOVANO	Pripremljen Izvještaj sa Javne rasprave		
3.13 Uspostavljanje Registra opasnog otpada u Crnoj Gori	Razviti softver za Registar opasnog otpada	AZPŽS	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Uspostavljen Registar opasnog otpada	€265.000 (kroz projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje” koji	Vezano za razvoj softvera za Registar otpada, do sada je realizovano sljedeće: Faza 1: Postavljene osnovne
	Obuka za službenike koji će rukovoditi registrom			NEREALIZOVANO	Sprovedena obuka za službenike		

					Broj službenika obučeni da rukovode Registrom	se realizuje u saradnji sa Svjetskom bankom)	<p>karakteristike (prikupljanje softverskih zahtjeva, dizajn poslovnih procesa, ukupan dizajn arhitekture sa modelom baze podataka, kodiranje i implementacija osnovnih funkcija)</p> <p>Faza 2: Kompletan set karakteristika (kodiranje i implementacija kompletnih funkcija, testiranje kompletnih funkcija, izgradnja dokumentacije, prihvatanje kompletnog seta, UAT)</p> <p>Do sada nijesu realizovane obuke, u toku su aktivnosti na pripremama istih.</p>
	Obuka za proizvođače otpada			NEREALIZOVANO	<p>Sprovedena obuka za proizvođače otpada (obuka za proizvođače otpada nije predviđena projektom „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje” koji se realizuje u saradnji sa Svjetskom bankom, ali će se razmotriti mogućnost realizacije ove aktivnosti)</p> <p>Broj proizvođača koji su učestvovali na obuci</p>		

<p>3.15 Izdvajanje finansijskih sredstava za pripremu projektne dokumentacije i izgradnju infrastrukture na godišnjem nivou</p>	<p>Prioritizacija i predlaganje projekata za Kapitalni budžet i Eko fond, na osnovu Državnog plana upravljanja otpadom</p> <p>Identifikacija raspoloživih eksternih izvora finansiranja (EBRD, WBIF, SB, bilateralna saradnja sa državama članicama EU, IPA, itd) u saradnji sa DEU i međunarodnim finansijskim institucijama</p>	<p>MEPPU i JLS</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Ukupna sredstva izdvojena za pripremu dokumentacije i izgradnju infrastrukture u skladu sa Državnim planom 2022-2027. na godišnjem nivou</p>	<p>Kapitalni budžet/Eko fond</p> <p>EBRD, IPA, WBIF, bilateralna saradnja sa državama članicama EU, SB, itd.</p> <p>Precizna finansijska sredstva biće definisana u Državnom planu upravljanja otpadom za period 2022-2027.</p> <p>U ovom momentu je za izradu i reviziju projektne dokumentacije, izvođenje radova i nadzor nad izgradnjom infrastrukture obezbijeđen</p>	<p>Kontinuirano se radi na identifikaciji potencijalnih izvora finansiranja, kao i prioritizaciji i predlaganju projekata za Kapitalni budžet i finansiranje posredstvom Eko-fonda.</p> <p>Izrada tehničke dokumentacije za sanaciju neuređenog odlagališta „Čafe“ u opštini Bar i Projekta izgradnje transfer stanice u Prijestonici Cetinje biće kandidovani kroz IPA projekat „Podrška pripremi projekata za sektor životne sredine i klimatskih promjena, Crna Gora“.</p> <p>U okviru IPA 2016 <i>Snabdijevanje opremom za podršku sprovođenju i monitoringu upravljanja otpadom</i>, u toku je postupak obezbjeđenja opreme (kontejnera i prese) za opštinska komunalna</p>
--	---	--------------------	---------------------	---------------------------	---	--	--

						iznos od €8.173.577 ²	preduzeća u Crnoj Gori.
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	Do 31. decembra 2030. u pogledu člana 11 stav 2 Okvirne Direktive 2008/98/EZ o otpadu, Crna Gora namjerava da sprovede Direktivu kako slijedi: a) Pripreme za ponovnu upotrebu i recikliranje otpadnih materijala kao što su: papir, metal, plastika i staklo treba da se povećaju na najmanje 50% cjelokupne mase; b) Pripreme za ponovnu upotrebu, reciklažu i druge načine ponovnog korišćenja materijala i neopasnog građevinskog otpada treba da se povećaju na najmanje 70% mase otpada.						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije (mjera)</i>	<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Način realizacije</i>	<i>Status</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>	<i>Obrazloženje</i>
3.21 Pripreme za ponovnu upotrebu i recikliranje otpadnih materijala (papir, metal, plastika i staklo)	Realizacija aktivnosti definisanih Državnim planom i Lokalnim planovima u 24 JLS u pogledu izgradnje infrastrukture, jačanja kapaciteta i sl, koje se nalaze u funkciji ponovne upotrebe i recikliranja otpadnih materijala, kao što su: papir, metal, plastika i staklo.	MEPPU, JLS, komunalna preduzeća na lokalnom nivou i ostale nadležne institucije prepoznate Državnim planom i Lokalnim planovima	Kontinuirano, u periodu 2020-2030.	REALIZOVANO	Broj realizovanih mjera (apsolutne cifre i kao %) iz Državnog plana i Lokalnih planova, a koje se tiču ponovne upotrebe, reciklaže i drugih načina ponovnog	Kapitalni budžet/Eko fond, Budžet JLS, bilateralna pomoć, međunarodne finansijske institucije, donacije, biznis sektor (iznos	U izvještajnom periodu realizovane su 28 aktivnosti iz Državnog i lokalnih planova upravljanja otpadom.

² U pitanju su projekti izgradnje transfer stanica u opštinama Mojkovac, Andrijevića i Pljevlja, izgradnje reciklažnog dvorišta sa sortirnicom u opštinama Berane i Pljevlja, sanacije neuređenog odlagališta Čafe u opštini Bar, izgradnje reciklažnog dvorišta u opštini Kolašin, kao i izrade Predstudije izvodljivosti za izgradnju regionalnog centra upravljanja otpadom u opštini Bijelo Polje.

	Sprovođenje inspeksijskog nadzora na svim nivoima	Nadležne inspekcije na lokalnom i državnom nivou			korišćenja materijala i neopasnog građevinskog otpada Fazno povećanje % ponovno upotrijebljenog, recikliranog i na druge načine ponovo korišćenog materijala i neopasnog građevinskog otpada na najmanje 70% mase otpada do 2030.	neophodnih sredstava biće definisan u Državnom planu upravljanja otpadom za period 2022-2027. i Lokalnim planovima upravljanja otpadom Projekat IPA 2016 „Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja otpadom u Crnoj Gori“	
VII) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU prima k znanju zahtjev Crne Gore za šest prelaznih razdoblja, između ostalog: - Do 31.12.2025. u pogledu člana 3 Direktive 96/59/EZ o odlaganju polihlorovanih bifenila (PHB) i polihlorovanih terfenila (PHT). Popis PHB biće završen tokom 2018, dok će se dekontaminacija opreme raditi od 2019.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije (mjera)	Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Rok	Status	Indikator	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
3.33 Uspostavljanje sistema održivog ekološkog upravljanja PCB-ijem	Izrada inventara opreme koja sadrži PCB > 50 ppm	Operateri/Vlasnici PCB otpada/ AZPŽS/ MEPPU, IJZ, MZ	Kontinuirano do 2025.	REALIZOVANO	Uspostavljen inventar opreme koja sadrži PCB	€ 2,956,812.14 GEF projekat „Održivo ekološko upravljanje PCB-ijem u Crnoj Gori“ koji se realizuje u saradnji MEPPU i UNDP)	Inventar opreme koja sadrži PCB > 50 ppm je izrađen i kontinuirano se ažurira. Izabrana je najbolja dostupna tehnika (BAT) za odlaganje otpada.

						<p>Projekat predviđa i ulaganje privrede (CEDIS-a u iznosu od €10,257,793.62</p> <p>i UNIPROM KAP-a u iznosu od €6,248,126.94)</p> <p>Nakon završetka projekta određene količine opreme, koja je u upotrebi, mijenjaće operater, odnosno vlasnik iz sopstvenih sredstava.</p> <p>Takođe, za preostale količine PCB otpada, sredstva će se obezbjeđivati iz donacija, međunarodnih finansijskih organizacija</p>	
--	--	--	--	--	--	---	--

2.4. Kvalitet voda

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Kvalitet voda u izvještajnom periodu planirana je realizacija **6 aktivnosti** koje obuhvataju realizaciju **11 mjera**, od kojih su **realizovano je 9**, što čini stepen realizacije **81.8%**.

4. KVALITET VODA							
Završno mjerilo 4	Crna Gora ostvaruje značajan napredak u usklađivanju pravne tekovine EU u sektoru voda, uključujući zakonodavstvo o vodi za piće, i Direktivi 2008/56/EZ kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u području politike o morskoj sredini. Crna Gora imenuje nadležne organe za pitku vodu i izrađuje planove upravljanja riječnim slivovima za svaki vodni sliv koji se nalazi u cijelosti na njenoj teritoriji, uključujući djelove međunarodnih vodnih područja koja se nalaze na njenoj teritoriji.						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU ima u vidu trenutni nivo usklađenosti zakonodavstva i poziva Crnu Goru da intenzivira svoj rad u ovom pogledu, naročito u pogledu usvajanja odredbi koje nijesu obuhvaćene važećim Zakonom o vodama.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Način realizacije (mjera)	Nadležna institucija	Rok	Status	Indikator	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
4.1 Nastaviti sa realizacijom aktivnosti na unaprijeđenju kontrole kvaliteta vode za ljudsku upotrebu	Donošenje Pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o parametrima, provjeri, usaglašenosti, metodama, načinu, obimu analiza i sprovođenju monitoringa zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku upotrebu	MZ IJZCG	I kvartal 2021	NEREALIZOVANO	Odličan kvalitet vode za piće na svim vodoizvorištima	Nisu potrebna nikakva finansijska sredstva	Zbog situacije sa virusom COVID-19 i velikog broja obaveza koje su uslijedile u toku pandemije ova obaveza nije realizovana.
	Donošenje Pravilnika o sanitarno-tehničkim, higijenskim i drugim uslovima koje moraju da ispunjavaju sistemi za javno vodosnabdijevanje kojim bi se mogli definisati djelovi iz Direktive EU 2015/1787 o izmijeni priloga II i III Direktive 98/83/EZ i tiču se dijela koji se odnosi na procjenu rizika i planova			NEREALIZOVANO			

	za sigurnost vode koji se potenciraju izmjenom predmetne Direktive (npr. definisati ko odobrava Planove za sigurnost vode i sl.)						
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da se pripremi za usklađivanje sa i sprovođenje Direktive 2008/56/EZ o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u oblasti politike morske životne sredine i da prezentuje relevantne planove. EU ohrabruje Crnu Goru da nastavi svoj rad u okviru Barselonske konvencije – kao i drugim relevantnim pravnim okvirima, naročito Strategije EU za Dunavski region i Strategije EU za Jadranski i Jonski region – kako bi doprinijela sprovođenju ekosistemskog pristupa i postizanju dobrog ekološkog statusa svoje morske životne sredine.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)	Način realizacije (mjera)	Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Rok	Status	Indikator	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
4.5 Donijeti relevantna podzakonska akta kojima se dodatno transponuje Okvirna direktiva o morskoj strategiji u skladu sa Zakonom o zaštiti morske sredine („Sl. list CG“ br. 73/19)	Izrada nacrtu podzakonskih akata u skladu sa osnovama datim zakonu, odnosno podzakonskih akata kojima će se: <ul style="list-style-type: none"> propisati način analize svojstava i karakteristika kao i lista karakteristika početnog stanja i uticaja na morsku sredinu, uključujući i ljudske aktivnosti, definisati kvalitativni pokazatelji, kriterijumi i metodološki standardi za određivanje dobrog ekološkog stanja morske sredine, propisati način određivanja ciljeva i indikatora za ostvarivanje i održavanje dobrog ekološkog stanja morske sredine, propisati sadržaj programa monitoringa 	MEPPU i ostali nadležni organi	2021.	REALIZOVANO	Broj podzakonskih akata objavljenih u Službenom listu	Sredstva za realizaciju navedenih aktivnosti obezbijedena su kroz IPA 2016 projekat „Podrška upravljanju i monitoringu u upravljanju vodama u Crnoj Gori“ (za aktivnosti od 4.2 do 4.11 u okviru ovog projekta planirana su sredstva u iznosu od 945.000 eura)	Transpozicija Okvirne direktive o morskoj strategiji (MSFD) i prateće odluke je u potpunosti sprovedena donošenjem Zakona zaštititi morske sredine i sljedećih pravilnika predviđenih ovim zakonom: <ul style="list-style-type: none"> Pravilnik o načinu analize svojstava i karakteristika trenutnog stanja morske sredine, kvalitativnim pokazateljima i načinu određivanja ciljeva i indikatora za ostvarivanje, odnosno održavanje dobrog stanja morske sredine ("Službeni list Crne Gore", br. 036/21 od 05.04.2021)

	<p>morske sredine, kao i način sprovođenja monitoringa, bliži sadržaj programa mjera za zaštitu morske sredine,</p> <ul style="list-style-type: none"> • detaljnije propisati izvještavanje ka EK o stanju morske sredine i preduzetim aktivnostima za njenu zaštitu, odnosno prenijeti prilozi Okvirne direktive o morskoj strategiji i pripadajuća Odluka. 					EPPA projekat	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o kriterijumima i metodološkim standardima za određivanje dobrog stanja i monitoringu morske sredine ("Službeni list Crne Gore", br. 036/21 od 05.04.2021) • Pravilnik o bližem sadržaju programa mjera za ostvarivanje, odnosno održavanje dobrog stanja morske sredine ("Službeni list Crne Gore", br. 036/21 od 05.04.2021)
	Dostavljanje Nacrta propisa na mišljenje i usklađivanje sa svim relevantnim institucijama			REALIZOVANO			
	Dostavljanje Nacrta propisa EK na mišljenje			REALIZOVANO			
	Donošenje propisa i objavljivanje u Službenom listu Crne Gore.			REALIZOVANO			

<p>4.15 Nastaviti rad u okviru Barselonske konvencije i njenih protokola kroz redovno učešće nacionalnih predstavnika na sastancima strana potpisnica Konvencije i njenih Protokola, kao i sprovođenje aktivnosti u skladu sa usaglašenim Planom rada Mediteranskog akcionog plana</p>	<p>Nacionalni predstavnici za Barselonsku konvenciju i njene Protokole redovno učestvuju na sastancima, i prate/koordiniraju aktivnosti predviđene usvojenim programom rada Konvencije na dvogodišnjim Konferencijama strana potpisnica.</p> <p>Učešće u subregionalnom projektu „Implementacija ekosistemskog pristupa u Jadranskom moru kroz planiranje prostora morskog područja“ i predstojećem regionalnom Med Programu koji će se finansirati iz regionalnih GEF 6 sredstava.</p> <p>Pripreme i usaglašavanje prioriternih regionalnih projektnih aktivnosti koje će se finansirati iz regionalnih GEF 7 sredstava kao nastavak MED Programa.</p> <p>Učešće u pilot projektima koji se tiču smanjenje morskog otpada, kao i aktivnostima po pitanjima održive potrošnje i proizvodnje, iz sredstava koja se izdvajaju iz bilateralne saradnje UNEP/MAP i Republike Italije za: Albaniju, BiH i Crnu Goru.</p>	<p>MEPPU/ AZPŽS</p> <p>JPMD/UPS</p>	<p>Kontinuran o</p> <p>(na godišnjem nivou-IV kvartal)</p> <p>Kontinuran o</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Broj sastanaka kojima su nacionalni predstavnici za Barselonsku konvenciju i njene Protokole učestvovali tokom godine</p> <p>Nacionalni predstavnici za Barselonsku konvenciju i njene Protokole redovno dostavljaju potrebne informacije i izvještavaju o stepenu sprovođenja Konvencije na dvogodišnjem nivou uz konsultacije s nadležnim resorima</p> <p>Realizovane aktivnosti iz subregionalnog projekta „Implementacija ekosistemskog pristupa u Jadranskom moru kroz planiranje prostora morskog područja“ i predstojećeg regionalnog Med Programa</p> <p>Usaglašeni prioriterni regionalni projekti koji će se finansirati iz regionalnih GEF 7 sredstava kao</p>	<p>Aktivnosti se kontinuirano finansiraju iz budžeta Mediteranskog akcionog plana ili donatora regionalnih/su bregionalnih projektnih aktivnosti</p>	<p>Predstavnici Crne Gore koji učestvuju u radu Barselonske konvencije i njenih protokola učestvovali su na svim sastancima koji su organizovani u prvoj polovini 2021. godine, prije svega na svim sastancima za Kontakt osobe, a zatim i na drugim brojnim sastancima i radionicama kojih je bilo više od 20.</p> <p>29. juna 2021. godine uspješno je završena realizacija podregionalnog projekta „GEF Adriatik“.</p> <p>Tokom prve polovine 2021. godine održani su sastanci s ciljem usaglašavanja aktivnosti koje će se realizovati u Crnoj Gori u okviru MEDPrograma, a započeta je i realizacija 4 projekta.</p>
---	---	---	--	---------------------------	--	--	---

					<p>nastavak MED Programa.</p> <p>Realizovane aktivnosti iz pilot projekata koji se tiču smanjenja morskog otpada, kao i aktivnosti po pitanjima održive potrošnje i proizvodnje</p>		
<p>4.16 Nastaviti rad u okviru Strategije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) kroz redovno učešće nacionalnih predstavnika na sastancima svih</p>	<p>Nacionalni predstavnici za EUSAIR redovno učestvuju na sastancima stubova i prate/koordiniraju aktivnosti predviđene subregionalnim projektnim aktivnostima</p>	<p>MEPPU s drugim relevantnim organima</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Broj sastanaka kojima su prisustvovali nacionalni predstavnici za EUSAIR tokom godine</p> <p>Nacionalni predstavnici za</p>	<p>Aktivnosti se finansiraju iz projekta „Facility Point“ koji finansira Adrion i od donatora usaglašenih subregionalnih</p>	<p>Predstavnici MEPPU redovno učestvuju na sastancima tematskih stubova EUSAIR i sprovode projektne aktivnosti.</p>

tematskih stubova (TSG1 – Plavi rast, TSG2 – Povezivanje regiona, TSG3 – Kvalitet životne sredine i TSG4 – Održivi turizam), kao i sprovođenje usaglašenih podregionalnih projektnih aktivnosti					EUSAIR aktivno obezbjeđuju koordinaciju i sprovođenje projektnih aktivnosti (broj realizovanih projektnih aktivnosti)	projektnih aktivnosti	
4.17. Nastaviti rad u okviru Strategije EU za Dunavski region (EUSDR) kroz redovno učešće nacionalnih predstavnika na sastancima za sve oblasti, kao i sprovođenje usaglašenih projektnih aktivnosti u gore navedenim tematskim stubovima	Nacionalni predstavnici za EUSDR redovno učestvuju na sastancima za sve oblasti i prate/koordiniraju aktivnosti predviđene subregionalnim projektnim aktivnostima	KEI sa relevantnim organima	Kontinuran o	REALIZOVANO	Broj sastanaka kojima su prisustvovali nacionalni predstavnici za EUSDR tokom godine Broj realizovanih projektnih aktivnosti	Aktivnosti se finansiraju iz projekta	Predstavnici relevantnih institucija redovno učestvuju na sastancima tematskih stubova EUSDR i sprovode projektne aktivnosti.
V) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU prima k znanju zahtjev Crne Gore za prelaznim razdobljem do 31. decembra 2024. godine u pogledu poglavlja IV i Aneksa Direktive 2007/60/ EZ (Direktiva o poplavama), kada je u pitanju <u>izrada planova za upravljanje rizikom od poplava</u> . EU poziva Crnu Goru da dostavi detaljan plan sprovođenja, uključujući vremenski raspored i ključne etape za sprovođenje Direktive o poplavama, kao i <u>plan ulaganja i detaljan plan sprovođenja za jačanje kapaciteta organa nadležnih za vode</u> . EU posebno poziva Crnu Goru da dostavi <u>informacije o metodologijama koje se koriste i nadležnim organima kada su u pitanju članovi 4, 5, 6, 7, 9 i 10 direktive</u> .						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)	Način realizacije (mjera)	Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza	Rok	Status	Indikator	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
4.25 Priprema i objavljivanje preliminarne procjene rizika od	Sprovođenje aktivnosti u skladu sa definisanim dinamikom na projektu i važećim propisima, između ostalog,	MPŠV UzV	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Objavljivanje preliminarne procjene rizika od poplava na sajtu UzV	Finansijska sredstva biće obezbijedena kroz projekat IPA 2016	Kroz projekt IPA 2016 „Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja vodama u Crnoj Gori“ pripremljeni

poplava (čl. 4 i 5 Direktive)	Pravilnikom o bližem sadržaju preliminarne procjene rizika od poplava i Plana upravljanja rizicima od poplava i objavljivanje na internet stranicama MPŠV i UZV					„Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja vodama“ u iznosu od 157.750 € (okvirno)	su nacrti Preliminarne procjene rizika od poplava, za oba vodna područja (Dunavski i Jadranski). Isti će biti objavljeni na internet stranicama MPŠV i Uprave za vode.
VI) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	Što se tiče Direktive o vodi za kupanje, Crna Gora je pozvana da dostavi informacije o sljedećem: – Daljem usklađivanju s članovima u kojima se opisuju, utvrđuju i procjenjuju <u>uzroci zagađenja</u> ; – Praćenju i procjeni vode za kupanje, na osnovu kojih treba pripremiti <u>klasifikaciju mjesta za kupanje</u>						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnost)</i>	<i>Način realizacije (mjera)</i>	<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>	<i>Obrazloženje</i>
4.29 Prikupljanje dostupnih podataka koji opisuju, utvrđuju i procjenjuju uzroke zagađenja voda za kupanje	Sprovođenje aktivnosti u skladu sa definisanom dinamikom na projektu i važećim propisima	MPŠV UzV JPMD	II kvartal 2021.	REALIZOVANO	Broj utvrđenih uzroka zagađenja	Finansijska sredstva biće obezbijedena kroz projekat IPA 2016 „Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja vodama u iznosu 25.500 € (okvirno)	Prikupljanje dostupnih podataka vrši se kontinuirano.

2.5. Zaštita prirode

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Zaštita prirode u izvještajnom periodu planirana je realizacija **5 aktivnosti** koje obuhvataju realizaciju **6 mjera**, od kojih su **realizovane 3**, što čini stepen realizacije **50%**.

5. ZAŠTITA PRIRODE							
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)	Način realizacije (mjera)	Nadležna institucija	Rok	Indikatori izvještavanja	Indikatori	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
<p>I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27</p> <p>EU naglašava značaj efikasnog upravljanja područjima Natura 2000 i obezbjeđivanja adekvatnog sistema zaštite za sve strogo zaštićene vrste, uključujući ptice. EU poziva Crnu Goru da demonstrira svoje kapacitete za upravljanje mrežom Natura 2000 obezbjeđivanjem djelotvornog upravljanja postojećim nacionalnim zaštićenim područjima, davanjem odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj solani i efikasnim sprovođenjem neophodnih mjera očuvanja koje dovode do poboljšanja njenog statusa očuvanosti i označavanjem zaštićenih morskih područja i obezbjeđivanjem njihovog efikasnog upravljanja. Pored toga, EU poziva Crnu Goru da nastavi izgradnju sveobuhvatnog sistema stroge zaštite vrsta i da pokaže svoju djelotvornost u aktivnostima izdavanja dozvola u morskoj životnoj sredini, kao što su seizmička ispitivanja za istraživanja nafte i gasa, kao i na kopnu obezbjeđivanjem održivih lovnih praksi. EU naglašava značaj dalje izgradnje administrativnih kapaciteta u oblasti zaštite prirode, posebno na regionalnom i lokalnom nivou, uključujući javne institucije za upravljanje nacionalnim i parkovima prirode i drugim zaštićenim područjima, kao i u pogledu inspekcijских službi (inspekcija za zaštitu prirode i veterinarska inspekcija). EU takođe naglašava potrebu za daljim razvojem koordinacionih mehanizama i kontinuiranim poboljšanjem saradnje između brojnih administrativnih organa uključenih u implementaciju i primjenu <i>acquis-ja</i> u ovoj oblasti. U tom smislu, EU poziva Crnu Goru da predloži Akcioni plan za rješavanje ovog pitanja.</p>	Intenziviranje inspekcijских kontrola (od strane nadležnih inspekcija-ekološka inspekcija, inspekcija za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja, veterinarska inspekcija, inspekcija za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja, veterinarska inspekcija, fitosanitarna i ribarska inspekcija), carinskih kontrola, kontrola policije, kao i kontrola od	<p>UIP (ekološka inspekcija, inspekcija za šumarstvo, lovstvo i zaštitu bilja, veterinarska inspekcija, ribarska inspekcija),</p> <p>MPŠV</p> <p>UC</p> <p>UBHVF</p> <p>lovočuvari i Službe zaštite zaštićenih područja</p>	Kontinuirano	REALIZOVANO	Broj inspekcijских kontrola, broj rješenja, broj prijava	Sredstva su djelimično obezbijeđena kroz redovne budžete institucija, ali ih treba uvećati za 30% u cilju omogućavanja intenziviranja aktivnosti	Carinski organ kontinuirano vrši kontrolu unošenja i iznošenja zaštićenih vrsta u saradnji sa nadležnim inspekcijama i Agencijom za zaštitu životne sredine. U slučaju sumnje da se radi o zaštićenoj vrsti carinski organ ostvaruje komunikaciju sa Agencijom radi dobijanja informacije da li se radi o zaštićenoj vrsti i daljeg postupanja, a u cilju sprečavanja mogućih zloupotreba sa ovog aspekta.
5.21 Unaprijeđenje sistema striktnije kontrole zaštite vrsta							

	strane lovočuvara i službi zaštite zaštićenih područja						
5.30 Proglašenje i uspostavljanje morskih zaštićenih područja kao pretpostavka adekvatne zaštite morskih vrsta i staništa do uspostavljanja ekološke mreže Natura 2000	Izrada Studija zaštite za 3 potencijalna morskog zaštićena područja (Platamuni, Katič i Ostrvo Stari Ulcinj)	AZPŽS, MEPPU	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Izrađene Studije zaštite za 3 potencijalna morskog zaštićena područja	GEF projekat „Promovisanje i upravljanje zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ Državni budžet Donatori	Tokom 2020. i 2021. godine, kroz GEF projekat „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“, koji se sprovodi u saradnji MEPPU i Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu, nastavljene su aktivnosti na uspostavljanju 3 zaštićena područja u moru (Platamuni, Katič, Ostrvo stari Ulcinj). Izrađeni su Nacrti studija zaštite i akata o proglašenju za sva tri područja (Platamuni, Katič, Ostrvo stari Ulcinj). Vlada je 22.4.2021. proglasila područje Park Prirode Platamuni za prvo morskog zaštićeno područje u Crnoj Gori. Javna rasprava za drugo potencijalno morskog zaštićeno područje Katič raspisana je od strane Ministarstva u periodu 11.5.2021-20.6.2021. godine i objavljen je izvještaj s javne rasprave. Raspisivanje javne rasprave za područje Stari Ulcinj planira se u septembru 2021.godine.
	Sprovođenje javnih rasprava	AZPŽS, MEPPU	I kvartal 2021.	NEREALIZOVANO	Sprovedene javne rasprave		

<p>5.32 Obezbeđivanje zaštite prepoznatih značajnih područja s aspekta vrijednosti biodiverziteta (potencijalna EMERALD, IPA, IBA, potencijalna SPA područja)</p>	<p>- Propisivanje i integracija mjera adekvatne zaštite ciljnih staništa i vrsta na datim područjima u planskoj dokumentaciji i sa njom povezanom Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu</p> <p>- Planiranje aktivnosti u skladu sa principima zaštite u planskoj dokumentaciji i sa njom povezanom Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu</p> <p>- Propisivanje i integracija mjera adekvatne zaštite ciljnih staništa i vrsta na datim područjima kroz procjenu uticaja projekata na životnu sredinu</p>	<p>AZPŽS MEPPU MPŠV ME MKI</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Propisane i integrisane mjere adekvatne zaštite ciljnih staništa i vrsta na datim područjima u planskoj dokumentaciji i sa njom povezanom Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu</p> <p>Planirane aktivnosti u skladu sa principima zaštite u planskoj dokumentaciji i sa njom povezanom Strateškom procjenom uticaja na životnu sredinu</p> <p>Propisane i integrisane mjere adekvatne zaštite ciljnih staništa i vrsta na datim područjima kroz procjenu uticaja projekata na životnu sredinu</p>	<p>Državni budžet</p> <p>Podnosilac zahtjeva za mjere i uslove zaštite prirode</p> <p>Obrađivač plana, strateške procjene uticaja i procjene uticaja na životnu sredinu</p> <p>Nosilac projekta</p>	<p>Agencija za zaštitu životne sredine u izvještajnom periodu izdala je 4 Rješenja kojim su utvrđene smjernice i uslovi zaštite prirode shodno članu 18 Zakona o zaštiti prirode a u okviru kojih su obuhvaćena određena EMERALD, IPA i IBA PODRUČJA</p>
<p>III) Zahtjevi iz Zajedničke</p>	<p>EU poziva Crnu Goru da demonstrira svoje kapacitete za upravljanje mrežom Natura 2000 obezbjeđivanjem djelotvornog upravljanja postojećim nacionalnim zaštićenim područjima, davanjem odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj Solani i efikasnim sprovođenjem neophodnih mjera očuvanja koje dovode do poboljšanja njenog statusa očuvanosti i označavanjem zaštićenih morskih područja i obezbjeđivanjem njihovog efikasnog upravljanja.</p>						

pozicije EU za P27							
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)</i>	<i>Način realizacije (mjera)</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Indikatori</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>	<i>Obrazloženje</i>
5.36 Proглаšenje Solane trajnim lovnim rezervatom na čitavoj teritoriji	Izmjena Lovne osnove za lovište Ulcinj	MPŠV JP za uzgoj, zaštitu i lov divljači »Ulcinj« Opština Ulcinj	I kvartal 2021.	NEREALIZOVANO	Usvojena izmijenjena Lovna osnova za lovište Ulcinj u okviru koje je Ulcinjska Solana proglašena trajnim lovnim rezervatom na cijeloj svojoj teritoriji	Finansijska sredstva nisu potrebna	Nije još usvojena izmijenjena Lovna osnova za lovište Ulcinj u okviru koje je Ulcinjska Solana proglašena trajnim lovnim rezervatom na cijeloj svojoj teritoriji. Aktivnosti su pokrenute ali nisu realizovane.
5.38 Donošenje petogodišnjeg Plana upravljanja za Ulcinjsku Solanu	Izrada petogodišnjeg Plana upravljanja za Ulcinjsku solanu kojim će se, između ostalog, precizirati upravljanje vodnim režimom i održavanjem nasipa i druge infrastrukture, shodno zonama zaštite i odabranom modelu upravljanja na Ulcinjskoj solani	Opština Ulcinj	I kvartal 2021.	NEREALIZOVANO	Usvojen Plan upravljanja za Ulcinjsku solanu od strane Skupštine opštine Ulcinj	Donijeti godišnji Programi upravljanja	MEPUU je dalo mišljenje na godišnji plan upravljanja za Ulcinjsku Solanu ali isti Opština Ulcinj još nije usvojila.

2.6. Industrijsko zagađenje

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Industrijsko zagađenje u izvještajnom periodu planirana je realizacija **6 aktivnosti** koje obuhvataju realizaciju **13 mjera**, od kojih su **realizovane 7³**, što čini stepen realizacije **53,9%**.

6. INDUSTRIJSKO ZAGAĐENJE							
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU prima k znanju rad Crne Gore na daljem usklađivanju svog zakonodavstva u ovom sektoru i poziva Crnu Goru da intenzivnije radi u tom pogledu, naročito kada je riječ o Direktivi 2010/75/EU o industrijskim emisijama						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)</i>	<i>Način realizacije (mjera)</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Indikatori</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>	<i>Obrazloženje</i>
6.1 Nastavak harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa Direktivom 2010/75/EU o industrijskim emisijama	Izrada i donošenje Uredbe o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja	MEPPU	I kvartal 2021.	NEREALIZOVANO	Uredba o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja:	Nisu potrebna finansijska sredstva	Predlog Uredbe je usklađen sa KEI. Usljed dopuna Uredbe ista se ponovo usklađuje sa SZZ nakon čega će biti upućena Vladi na usvajanje.
	Objavljivanje u Službenom listu			NEREALIZOVANO	Usvojena od strane Vlade;		

³ Stepenn realizacije mjera sa rokom realizacije "kontinuirano" je računat na osnovu realizovanih mjera za period februar-jul 2021. godine I mora se imati u vidu da će navedene mjere nastaviti da se implementiraju u narednom periodu.

					Objavljena u Službenom listu		
III) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da dostavi plan, uključujući informacije o usklađenosti s posebnim odredbama utvrđenim u poglavljima III i IV Direktive o industrijskim emisijama, kojima se propisuju minimalne granične vrijednosti emisija za velika postrojenja za sagorijevanje i postrojenja za (su)spaljivanje otpada ⁴						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)</i>	<i>Način realizacije (mjera)</i>	<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Indikatori</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>	<i>Obrazloženje</i>
6.4 Nastaviti dalju harmonizaciju sa poglavljima III i IV Direktive o industrijskim emisijama, kojima se propisuju minimalne granične vrijednosti emisija za velika postrojenja za sagorijevanje i postrojenja za (su)spaljivanje otpada	Izrada i donošenje Uredbe o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja	MEPPU Vlada	I kvartal 2021.	NEREALIZOVANO	Uredba o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja.	Nisu potrebna finansijska sredstva	Predlog Uredbe je usklađen sa KEI. Usljed dopuna Uredbe ista se ponovo usklađuje sa SZZ nakon čega će biti upućena Vladi na usvajanje.

⁴ Budući da Crna Gora ima samo jedno veliko postrojenje za sagorijevanje, Termoelektrana "Pljevlja", Pljevlja, za istu se opredijelila da radi prema "Opt-Out" opciji na osnovu odobrenja Energetske zajednice, što znači da će raditi 20.000 radnih časova u periodu 1. I 2018-31. XII 2023. (Odluka br. 2016/19/MC-ENC Ministarskog savjeta Energetske zajednice D/2016/19/mc-EnC: o odobravanju izuzeća postrojenjima u odnosu na poštovanje graničnih vrijednosti emisija koje postavlja Direktiva 2001/80/EC). Takođe, AZPŽS je izdala integrisanu dozvolu EPCG dana 23. marta 2018. za rad postrojenja TE Pljevlja. U junu 2020. Elektroprivreda Crne Gore potpisala je Ugovor o realizaciji projekta ekološke rekonstrukcije Termoelektrane Pljevlja, sa izabranim izvođač ima.

				NEREALIZOVANO	Usvojena od strane Vlade; Objavljena u Službenom listu		
	Objavljivanje u Službenom listu						
IV) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	Kada je riječ o novim postrojenjima, EU poziva Crnu Goru da osigura usklađenost sa svim poglavljima Direktive o industrijskim emisijama i preduzme neophodne korake za pripremu blagovremenog sprovođenja iste						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)	Način realizacije (mjera)	Nadležna institucija	Rok	Status	Indikatori	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
6.5 Nastaviti dalju harmonizaciju sa Direktivom o industrijskim emisijama	-Izrada i donošenje Uredbe o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja; Usklađivanje Predloga propisa sa Sekretarijatom za zakonodavstvom; Predlog uredbe se šalje na usvajanje na Vladu CG		I kvartal 2021.	NEREALIZOVANO	Uredba o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje, načinu izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stopi odsumporavanja, načinu mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu provjere usklađenosti s graničnim vrijednostima emisija i stopama odsumporavanja	Nijesu potrebna finansijska sredstva	Predlog Uredbe je usklađen sa KEI. Usljed dopuna Uredbe ista se ponovo usklađuje sa SZZ nakon čega će se poslati na objavljivanje.
	-Objavljivanje u Službenom listu Crne Gore			NEREALIZOVANO	Usvojena od strane Vlade;		

					Objavljena u Službenom listu Nijesu potrebna finansijska sredstva		
6.8 Sprovođenje redovnog inspeksijskog nadzora kako bi se u kontinuitetu provjeravalo da li se redovno sprovode mjere i uslovi iz izdate integrisane dozvole	Redovne inspeksijske kontrole	UIP	Kontinuirano	REALIZOVANO	Broj podnesenih zahtjeva Broj revidovanih dozvola	Nijesu potrebna finansijska sredstva iz državnog budžeta U cilju investiranja u tehnološke procese i njihovo usklađivanje sa BAT-ovima, operateri postrojenja koja podliježu obavezi posjedovanja integrisane dozvole, obavezni su da ulože značajna finansijska sredstva koja u cjelosti padaju na njihov teret	Zaključno sa julom 2021. godine sprovedeno je 17 inspeksijskih kontrola nad postrojenjima koja podliježu obavezama iz Zakona o industrijskim emisijama. Donijeta su 3 rješenja i 2 ukaza koja se odnose na preduzimanje određenih radnji u cilju uklanjanja uočenih nepravilnosti. Takođe, donijeta su i 2 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka.
V) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU prima k znanju zahtjev Crne Gore za prelaznim periodom do 1. januara 2030. za potpuno sprovođenje Poglavlja II (integrisano spriječavanje i kontrola zagađivanja životne sredine) i Poglavlja V (isparljiva organska jedinjenja) Direktive 2010/75/EU. U tom pogledu, EU konstatuje namjeru Crne Gore da usvoji Specifičan plan implementacije Direktive o industrijskim emisijama. EU poziva Crnu Goru da obezbijedi takav plan i da uključi informacije o vremenskom rasporedu za izdavanje dozvola za instalacije, kao i planove za njihovo usklađivanje, uključujući procjenu troškova, podatke o izvorima finansiranja i vremenski raspored s ključnim etapama.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)	Način realizacije (mjera)	Nadležna institucija	Rok	Status	Indikatori	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje

<p>6.9 Potpuno sprovođenje Poglavlja II (integrisano spriječavanje i kontrola zagađivanja životne sredine) i Poglavlja V (isparljiva organska jedinjenja) Direktive 2010/75/EU</p>	<p>Implementacija mjera iz Specifičnog plana implementacije Direktive o industrijskim emisijama-DSIP, koji uključuje informacije o vremenskom rasporedu za izdavanje dozvola za instalacije, kao i planove za njihovo usklađivanje, procjenu troškova, podatke o izvorima finansiranja i vremenski raspored s ključnim etapama</p>	<p>Operateri, nadležne inspekcije</p> <p>AZŽS</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Sve mjere definisane u Specifičnom planu implementacije Direktive o industrijskim emisijama-DSIP implementirane</p>	<p>Operateri postrojenja koja podliježu obavezi posjedovanja integrisane dozvole, obavezni su da ulože značajna finansijska sredstva koja u cjelosti padaju na njihov teret</p> <p>Procijenjena ulaganja "TE Pljevlja" iznose €61.375.00 (oko €54 miliona odnose se na tehničko-ekološku rekonstrukciju postrojenja); „TOSCELIK Alloyed Engineering Steel d.o.o.“ €4.700.000; Kombinata aluminijuma Podgorica-u stečaju oko €40 miliona</p>	<p>Operateri u kontinuitetu preduzimaju sve potrebne mjere radi spriječavanja zagađivanja životne sredine, u skladu sa uslovima i smjericama propisanim u izdatoj integrisanoj dozvoli, i svake godine dostavljaju Godišnje izvještaje o realizaciji mjera iz integrisane dozvole, u skladu sa Programom mjera</p>
	<p>AZPŽS prati realizaciju mjera iz Programa mjera prilagođavanja rada postojećeg postrojenja ili aktivnosti propisanim uslovima kako bi se rad postrojenja uskladio sa uslovima iz integrisane dozvole u najkraćem roku</p>			<p>Broj realizovanih mjera iz Programa mjera prilagođavanja rada postojećeg postrojenja ili aktivnosti propisanim uslovima (ukupan broj mjera i kao % u odnosu na ukupan broj mjera predviđenih za realizaciju)</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>AZPŽS prati realizaciju mjera iz Programa mjera prilagođavanja rada postojećeg postrojenja.</p> <p>Broj realizovanih mjera iz Programa mjera prilagođavanja rada postojećeg postrojenja ili aktivnosti propisanim uslovima će biti poznat krajem godine</p>	
	<p>Operateri u kontinuitetu preduzimaju sve potrebne mjere radi spriječavanja zagađivanja životne sredine, u skladu sa uslovima i smjericama propisanim u izdatoj integrisanoj dozvoli</p>			<p>Operateri u kontinuitetu preduzimaju sve potrebne mjere radi spriječavanja zagađivanja životne sredine, u skladu sa uslovima i</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Operateri u kontinuitetu preduzimaju sve potrebne mjere radi spriječavanja zagađivanja životne sredine, u skladu sa uslovima i</p>	

						smjernicama propisanim u izdatoj integrisanoj dozvoli
	Inspekcije planiraju i sprovode zajednički inspekcijski nadzor			REALIZOVANO	Broj inspekcijskih nadzora	U toku 2021 godine sprovedeno je 17 inspekcijskih kontrola nad postrojenjima koja podliježu obavezama iz Zakona o industrijskim emisijama. Donijeta su 3 rješenja i 2 ukaza koja se odnose na preduzimanje određenih radnji u cilju uklanjanja uočenih nepravilnosti. Takođe, donijeta su i 2 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka.
	Revizija integrisane dozvole operaterima u skladu sa Zakonom o industrijskim emisijama			REALIZOVANO	Broj revidovanih integrisanih dozvola	Shodno Zakonu o industrijskim emisijama („Sl. list CG", broj 17/19), a na osnovu člana 26, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine je po službenoj dužnosti, pokrenula postupak revizije integrisanih dozvola čime je obavijestila operatere o razlozima za pokretanje iste. Agenciji je blagovremeno tražena dokumentacija dostavljena od strane 4 operatera, i to:

							<p>„Možura“ doo Bar; Deponija „Livade“ doo Podgorica; Elektroprivrede CG za postrojenje „Termoelektrana Pljevlja“ i „TOSCELIK Alloyed Engineering Steel d.o.o.“, Nikšić. Procedure su u toku.</p>
<p>6.11 Monitoring implementacije Direktive 2010/75/EU o industrijskim emisijama</p>	<p>Dostavljanje Godišnjeg izvještaja o realizaciji mjera iz integrisane dozvole od strane operatera, u skladu sa Programom mjera</p>	<p>Operateri AZPŽS</p>	<p>Kontinuirano , do kraja I kvartala tekuće za prethodnu godinu</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Dostavljeni Godišnji izvještaji o realizaciji mjera iz integrisane dozvole od strane operatera</p>	<p>Nijesu potrebna finansijska sredstva</p>	<p>„EPCG“ je dostavila godišnji izvještaj za TE „Pljevlja i Toščelik je dostavio za svoja postrojenja.</p>

2.7. Hemikalije

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Hemikalije u izvještajnom periodu planirana je realizacija **12 aktivnosti** koje obuhvataju realizaciju **18 mjera**, od kojih su **15 realizovane**⁵, što čini stepen realizacije **83,3%**

7. HEMIKALIJE							
Završno mjerilo	Crna Gora nastavlja usklađivanje sa <i>acquis</i> -jem u sektorima hemikalija, buke i civilne zaštite, i pokazuje da će u potpunosti biti spremna da osigura sprovođenje i primjenu zahtjeva EU na dan pristupanja.						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da nastavi rad na usklađivanju zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU, odnosno regulativama REACH i CLP ⁶						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)</i>	<i>Način realizacije (mjera)</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Indikatori</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>	<i>Obrazloženje</i>
7.1 Nastavak harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u sektoru hemikalija	Izrada i donošenje sljedećih podzakonskih akata: - Ažuriranje liste supstanci koje izazivaju zabrinutost (Anex XIV REACH)	MEPPU	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Objavljeni sljedeći podzakonski akti u Službenom listu: Ažuriranje liste supstanci koje izazivaju zabrinutost (Anex XIV REACH)	Nisu potrebna finansijska sredstva	Pravilnik o listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost ("Sl. list CG", br. 037/21 od 07.04.2021)
	Objavljivanje u Službenom listu			REALIZOVANO			
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da nastavi rad na usklađivanju zakonodavstva i pripremama za blagovremeno sprovođenje pravne tekovine.						

⁵ Stepenn realizacije mjera sa rokom realizacije "kontinuirano" je računat na osnovu realizovanih mjera za period februar-jul 2021. godine i mora se imati u vidu da će navedene mjere nastaviti da se implementiraju u narednom periodu.

<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)</i>	<i>Način realizacije (mjera)</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Indikatori</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>	<i>Obrazloženje</i>
7.2 Dodatno raditi na postizanju funkcionalnosti helpdeska	Organizovanje okruglih stolova, na temu: a) Upoznavanje sa brošurama „helpdesk, upoznavanje sa funkcionisanjem helpdeska“ i „ECHA i zakoni Crne Gore u vezi sa hemikalijama“	AZPŽS	II kvartal 2021.	NEREALIZOVANO	Broj izrađenih informativnih materijala		Odloženo za septembar/oktobar, razlog - nedostatak administrativnih kapaciteta.
	Obuka službenika za tumačenje odredbi relevantnih propisa i za sticanje vještina komunikacije u okviru IPA-e i razmjena iskustava sa kolegama iz drugih sličnih službi u okviru sastanaka Help Net mreže, u kojoj je Crna Gora, kao zemlja kandidat, dobila status posmatrača u avgustu 2018.		Kontinuirano	REALIZOVANO	Broj održanih okruglih stolova Broj učesnika/ca na okruglim stolovima		Tri predstavnika Agencije učestvovala su na HelpNet REACH i CLP radionici (8-9.jun).
	Prisustvo predstavnika AZPŽS na sastancima HelpNet-a		Kontinuirano	REALIZOVANO	Broj održanih okruglih stolova Broj učesnika/ca na okruglim stolovima Učešće 2 predstavnika Crne Gore na sastancima HelpNet-a u		Tri predstavnika Agencije učestvovala su na HelpNet REACH i CLP radionici (8-9.jun).

					svojevremeno posmatrača		
7.3 Sva relevantna uputstva i materijale učiniti dostupnim korisnicima u elektronskom obliku	Izraditi web stranicu na internet stranici AZPŽS na kojoj će korisnicima biti dostupna sva relevantna uputstva i materijali u elektronskom obliku	AZPŽS	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	<p>Broj organizovanih obuka o upotrebi kreiranog softvera</p> <p>Broj učesnika obuka o upotrebi kreiranog softvera</p> <p>Izrađeno uputstvo za korišćenje softverskog alata</p> <p>Broj sprovedenih edukacija za subjekte koji se upisuju u Registar hemikalija i biocidnih proizvoda</p> <p>Broj učesnika edukacija za subjekte koji se upisuju u Registar hemikalija i biocidnih proizvoda</p>	<p>Sredstva će biti obezbijeđena kroz projekat ECHA „Pripreme mjere za upravljanje hemikalijama za zemlje kandidate i potencijalne kandidate“</p> <p>IPA III-Predložen je projekat Tehničke podrške koji, između ostalog, podrazumijeva i aktivnosti za podoblast hemikalije u iznosu od €234.000</p> <p>i IPA projekat "Tehnička podrška za monitoring i implementaciju politika za zaštitu životne sredine i klimatskih akcija".</p> <p>U toku je priprema predloga projekta – Uspostavljanje registra hemikalija i biocidnih proizvoda u skladu sa REACH i BPR Regulativama, sa kojim će se</p>	<p>Sve relevantne informacije dostupne na web stranici helpdesk-a</p> <p>https://epa.org.me/help-desk/</p>

						aplicirati kod Švedske agencije za međunaodnu saradnju i razvoj SIDA i Švedske agencije za hemikalije KEMI. Vrijednost predloga projekta je €750.000	
7.4 Priprema Godišnjeg izvještaja o radu nacionalnog helpdesk-a	Izraditi Godišnji izvještaj u skladu sa ECHA smjernicama u cilju adekvatnog izvještavanja o radu nacionalnog helpdesk-a	AZPŽS	Kontinuirano, jednom godišnje od I kvartala 2021.	NEREALIZOVANO	trovanja uspostavljen i operativan, kao zasebna cjelina u sklopu KCCG (angažovano specijalizovano osoblje, uspostavljena baza podataka, nabavljena potrebna sredstva i adekvatne komunikacione veze sa ostalim zdravstvenim ustanovama)	Sredstva za evaluaciju obezbijedena u saradnji sa SZO	Godišnji izvještaj nije pripremljen.
VI) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da nastavi sa pripremanjima za blagovremeno sprovođenje Roterdamske konvencije						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)	Način realizacije (mjera)	Nadležna institucija	Rok	Status	Indikatori	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
7.12 Sprovođenje PIC postupka u skladu sa PIC regulativom i Roterdamskom konvencijom	Izdavanje PIC saglasnosti od strane AZPŽS, po podnesenom zahtjevu	AZPŽS	Kontinuirano	REALIZOVANO	Broj podnijetih zahtjeva Broj PIC saglasnosti	Nisu potrebna finansijska sredstva	Agencija za zaštitu životne sredine je na osnovu Zakona o hemikalijama izdala 13 PIC saglasnosti (postupak davanja saglasnosti na

							osnovu prethodnog obavještenja).
	Apliciranje kod TAIEX kancelarije i Sekretarijata Roterdamske konvencije u cilju jačanja kapaciteta za adekvatnu implementaciju PIC postupka i Roterdamske konvencije	MEPPU	Kontinuirano	REALIZOVANO	Broj održanih obuka, obučeni službenika broj	Sredstva obezbijedena u saradnji sa TAIEX kancelarijom i Sekretarijatom Roterdamske konvencije	Predstavnik MEPPU učestvovao je na regionalnom sastanaku Istočne Evrope u cilju pripreme za online sastanke Konferencija država potpisnica Bazelske, Roterdamske i Stokholmske konvencije (11-12. maja). Održana radionica 21. juna „Information exchange on chemicals recommended for listing under ANNEX III“ na kojoj je prisustvovao jedan službenik Agencije.
III) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU poziva Crnu Goru da nastavi sa pripremama za blagovremeno sprovođenje Stokholmske konvencije						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)	Način realizacije (mjera)	Nadležna institucija	Rok	Status	Indikatori	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
7,14 Realizacija aktivnosti planiranih projektom „Održivo ekološko upravljanje PCB-ijem u Crnoj Gori“	Izrada inventara PCB opreme	MEPPU	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Izrađen inventar PCB opreme	Projekat „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje PCB otpadom u Crnoj Gori“ koji se finansira sredstvima GEF-a u	Inventar PCB opreme je izrađen, i kontinuirano se ažurira.

						iznosu od 3,5 mil. USD za period do 2021.	
7.15 Uklanjanje preostalih količina PCB	Ažuriranje inventara	Operateri/vlasnici PCB otpada AZPŽS	Kontinuirano od 2021.	REALIZOVANO	Ukupna količina identifikovanog PCB otpada u kg/tonama)	Za preostale količine PCB otpada, sredstva će se obezbijediti iz donacija, međunarodnih finansijskih organizacija.	Spakovano je oko 220 tona PCB opreme i otpada koji će biti transportovan na trajno zbrinjavanje u drugoj polovini godine. 59 PCB transformatora, ukupne težine 82 tone, su spakovani i biće transportovani u Sjevernu Makedoniju na dekontaminaciju i vraćeni na dalje korišt Izvor finansiranja za trajno zbrinjavanje preostalih količina PCB otpada nije identifikovan.
	Identifikovanje izvora finansiranja za trajno zbrinjavanje preostalih količina PCB			NEREALIZOVANO			
	Zbrinjavanje PCB otpada (izvoz ili dekontaminacija)			REALIZOVANO			
IX) Zahtjevi iz Pregovaračke pozicije CG za P27	EU poziva Crnu Goru da nastavi rad na usklađivanju zakonodavstva i pripremama za blagovremeno sprovođenje pravne tekovine – Direktiva 87/217/EEZ o sprječavanju i smanjenju zagađenja životne sredine azbestom						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)</i>	<i>Način realizacije (mjera)</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Indikator</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>	<i>Obrazloženje</i>
7.19 Podizanje svijesti javnosti o opasnostima vezanim za azbest	Sprovođenje kampanja u vidu:	AZPŽS/UIP/IJZ	2021-2023.	REALIZOVANO	Broj organizovanih okruglih stolova	Državni budžet IPA III	Na sajtu Agencije objavljen je Priručnik za rukovanje

	<ul style="list-style-type: none"> Organizovanja okruglih stolova; Izrade informativnog materijala o spriječavanju emisija azbesta u vazduh, ispuštanju u vodu i uspostavljanju sigurnog rukovanja i odlaganja građevinskog i izolacionog materijala i drugih proizvoda koji sadrže azbest. 				Broj učesnika na okruglim stolovima Broj izrađenih/distribuiranih brošura i lifleta	Obuke su planirane i kroz IPA II projekat Tehničke podrške "Jačanje kapaciteta, transpozicija i Acquis-a u planiranje u životnoj sredini"	materijalima koji sadrže azbestna vlakna (slobodni ili vezani azbest) https://epa.org.me/wp-content/uploads/2017/12/prirucnik-za-azbest.pdf Broj izrađenih/distribuiranih brošura i lifleta-1.
7.20 Preduzimanje mjera za spriječavanje emisije azbesta u vazduh, ispuštanja u vodu i uspostavljanje bezbjednog rukovanja i odlaganja građevinskog i izolacionog materijala i drugih proizvoda koji sadrže azbest	<ul style="list-style-type: none"> Poštovanje graničnih vrijednosti emisija zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora; Adekvatno pakovanje i odstranjivanje otpada koji sadrži azbest, kao i prerada građevinskog otpada, u skladu sa propisima kojima je uređeno upravljanje otpadom; Korišćenje najbolje dostupnih tehnika. 	Operateri/ zagađivači	U kontinuitetu	REALIZOVANO	Broj preduzetih mjera	Sredstva se obezbjeđuju iz budžeta kompanija u kojima je zatečen azbest	Aktivnost se realizuje u kontinuitetu i podaci o emisijama, kao i planovi upravljanja otpadom se dostavljaju AZPŽS. Precizniji broj preduzetih mjera ćemo imati krajem godine.
X) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU prima k znanju planove za jačanje administrativnih kapaciteta, u skladu s Nacionalnom strategijom i pratećim Akcionim planom za prenošenje, primjenu i sprovođenje pravne tekovine EU iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)	Način realizacije (mjera)	Nadležna institucija	Rok	Status	Indikator	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
7.23	Organizacija treninga i obuka za:	MEPPU AZPŽS	Kontinuirano	REALIZOVANO		Sredstva obezbijedena u	Predstavnik Ministarstva učestvovao je na 39.

<p>Obuke vezano za implementaciju REACH Regulative</p>	<p>1) izradu i dostavljanje dosijea za identifikaciju supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost; 2) evaluaciju supstanci navedenih u Akcionom planu Zajednice; 3) procjenu izolovanih intermedijara; 4) edukaciju o korišćenju odgovarajućih IT alata (IUCRID); 5) prisustvo sa statusom posmatrača na CARACAL sastancima, kao i sastancima Komiteta za procjenu rizika (Committee for Risk Assessment (RAC)), Komiteta za socio ekonomsku analizu (Committee for Socio-economic Analysis (SEAC)); 6) postupke procjene opasnosti sa propisanim metodama ispitivanja opasnih svojstava hemikalija.</p>	<p>UIP UBHVFP CETI IJZ UCG UC</p>		<p>REALIZOVANO</p>	<p>Broj organizovanih obuka Broj učesnika na obukama Učešće 2 predstavnika Crne Gore na sastancima CARACAL i Komitetima u svojstvu posmatrača</p>	<p>saradnji sa TAIEX kancelarijom; IPA projekat „Pripreme mjere za upravljanje hemikalijama za zemlje kandidate i potencijalne kandidate“ koji realizuje ECHA; Takođe, određena sredstva će se obezbijediti kroz IPA II 2014-2020 (sredstva u iznosu od 234.000 eura predviđena su za podoblast hemikalije); Obuke su planirane i kroz IPA II projekat Tehničke podrške “Jačanje kapaciteta, transpozicija Acquis-a i planiranje u životnoj sredini”</p>	<p>sastanaku nadležnih tijela za REACH i CLP regulative (4.maj 2021); Učešće 2 predstavnika Crne Gore na sastancima CARACAL i Komitetima u svojstvu posmatrača</p>
<p>7.24 Obuke vezano za implementaciju BPR Regulative</p>	<p>Organizovanje obuka i treninga za: 1) procjenu biocidnih proizvoda na osnovu tehničkog dosijea;</p>	<p>MEPPU AZPŽS</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Broj organizovanih obuka Broj učesnika na obukama</p>	<p>Sredstva obezbijedena u saradnji sa TAIEX kancelarijom;</p>	<p>Predstavnik MEPPU učestvovao je na 92. online sastanku u vezi sa Uredbom (EU) 528/2012 za stavljanje, promet i upotrebu biocidnih</p>

	<p>2) procjenu aktivnih supstanci;</p> <p>3) procjenu rizika biocidnih proizvoda na osnovu: fizičko-hemijskih svojstava, svojstava koja utiču na zdravlje ljudi (toksikologija), svojstava koja utiču na životnu sredinu (ekotoksikologija);</p> <p>4) procjenu efikasnosti, koja zahtijeva specifična znanja u oblasti biologije ciljnih organizama, fitomedicine i veterine;</p> <p>5) korišćenju odgovarajućih IT alata (R4BP);</p> <p>6) prisustvo sa statusom posmatrača na sastancima Komiteta za procjenu rizika (Biocidal Products Committee BPC).</p>	<p>UIP</p> <p>UBHVFP</p> <p>CETI</p> <p>IJZ</p> <p>UCG</p> <p>UC</p>			<p>Učešće 2 predstavnika Crne Gore na sastancima Komitetima, u svojstvu posmatrača</p>	<p>IPA projekat „Pripreme mjere za upravljanje hemikalijama za zemlje kandidate i potencijalne kandidate“ koji realizuje ECHA;</p> <p>Takođe, određena sredstva će se obezbijediti kroz IPA II 2014-2020 (sredstva u iznosu od 234.000 eura predviđena su za podoblast hemikalije)</p> <p>Obuke su planirane i kroz IPA II projekat Tehničke podrške “Jačanje kapaciteta, transpozicija Acquis-a i planiranje u životnoj sredini”</p>	<p>proizvoda (1-2. jun 2021);</p> <p>Predstavnici MEPPU i AZPŽS učestvovali su na obuci“ Procjena rizika mikroorganizama koji se upotrebljavaju kao pesticidi ili biocidi“ u organizaciji Better Training for Safer Food (28 june-2 jul 2021).</p> <p>Broj organizovanih obuka-1</p> <p>Broj učesnika na obukama-3</p>
<p>7.25</p> <p>Obuke vezano za implementaciju CLP Regulative</p>	<p>Organizovanje radionica na temu:</p> <p>1) klasifikacije, označavanja i pakovanja hemikalija;</p> <p>2) etikete i bezbjedonosni listovi;</p> <p>3) skladištenje hemikalija;</p>	<p>MEPPU</p> <p>AZPŽS</p> <p>UIP</p> <p>UBHVFP</p> <p>CETI</p> <p>IJZ</p> <p>UCG</p>	Kontinuirano	REALIZOVANO	<p>Broj organizovanih obuka</p> <p>Broj učesnika na obukama</p>	<p>Sredstva obezbijedena u saradnji sa TAIEX kancelarijom</p> <p>IPA projekat „Pripreme mjere za upravljanje hemikalijama za zemlje kandidate i</p>	<p>U saradnji sa ECHA predstavnici MEPPU i AZPŽS prisustvovali su 12. Helsinškom Hemijskom Forumu (27-28. april) i na radionici na temu “Kako predati CLH dosije” (26. maja).</p>

	4) izvještavanja o rezultatima nadzora i drugim preduzetim mjerama.	UC				<p>potencijalne kandidate“ koji realizuje ECHA</p> <p>Obuke su planirane i kroz IPA II projekat Tehničke podrške “Jačanje kapaciteta, transpozicija Acquis-a i planiranje u životnoj sredini”</p>	<p>Broj organizovanih obuka - 2</p> <p>Broj učesnika na obukama-4</p>
--	---	----	--	--	--	---	---

2.8. Buka

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na podoblast Buka u izvještajnom periodu planirana je realizacija **2 aktivnosti** koje obuhvataju realizaciju **3 mjera**, od kojih su 3 **realizovane**⁷, što čini stepen realizacije **100%**.

8. BUKA							
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	<p>EU prima k znanju nivo usklađenosti Crne Gore u oblasti buke i planove za dalje mjere sprovođenja: izrada karata buke i akcionih planova za upravljanje bukom za aglomeraciju i pokretanje kampanja za <u>podizanje nivoa javne svijesti</u> i dalje korišćenje centralizovanog informacionog sistema u okviru Agencije za zaštitu prirode i životne sredine.</p> <p>EU poziva Crnu Goru da osigura da se <u>zainteresovana javnost konsultuje</u> prilikom izrade Akcionih planova za upravljanje bukom.</p>						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)</i>	<i>Način realizacije (mjera)</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Indikatori</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>	<i>Obrazloženje</i>
8.2 Kontinuirana implementacija Akcionog plana zaštite od buke u životnoj sredini za Glavni grad Podgorica	<p>Realizacija aktivnosti definisanih u Akcionom planu zaštite od buke u životnoj sredini za Glavni grad Podgorica</p> <hr/> <p>Izrada Izvještaja o realizaciji Akcionog plana zaštite od buke u životnoj sredini za Glavni grad Podgorica</p>	<p>JLS</p> <p>MEPPU i ostali nadležni subjekti</p>	<p>Kontinuirano, na godišnjem nivou, I kvartal</p>	<p>REALIZOVANO</p> <hr/> <p>REALIZOVANO</p>	<p>Realizovane aktivnosti iz Akcionog plana (izraženo u apsolutnim ciframa i %)</p> <hr/> <p>Izvještaj o realizaciji Akcionog plana objavljen na sajtu Glavnog grada</p>	<p>Nisu potrebna finansijska sredstva</p>	<p>U periodu od 1.1.2021. do 29.6.2021. godine, realizovane su aktivnosti ozelenjavanja na sledećim lokacijama prepoznatim pomenutim Akcionim planom:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Bulevar Crnogorskih serdara (drvored) -Rekonstruisana zelena površina na

⁷ Stepenn realizacije mjera sa rokom realizacije "kontinuirano" je računat na osnovu realizovanih mjera za period februar-jul 2021. godine I mora se imati u vidu da će navedene mjere nastaviti da se implementiraju u narednom periodu.

						<p>skveru na Bulevaru Pera Četkovića</p> <p>-Formirana parkovska površina u nastavku Ulice II crnogorskog bataljona</p> <p>-Formirana parkovska površina na Zabjelu</p> <p>-Bulevar Mihaila Lalića (drvored)</p> <p>U skladu sa Program monitoringa buke, koji je Glavni grad izradio 2020. godine, Centar za ekotoksikološka ispitivanja je, u periodu jun 2020 – maj 2021. godine, realizovao monitoring, na 11 rezidentnih lokacija, odabranih shodno smjericama Akcionog plana, na kojima je najveći broj izloženih ljudi i o istom dostavio godišnji Izvještaj. Izvještaj smo dostavili Agenciji za zaštitu životne sredine.</p> <p>Izrađen je izvještaj o aktivnostima realizovanim tokom</p>
--	--	--	--	--	--	---

							2020. godine i dostavljen Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU konstatuje namjeru Crne Gore da obezbjedi obuku osoblja Agencije za zaštitu prirode i životne sredine za izradu karata buke i Akcionih planova, kao i da zaposli još jednog inspektora u Upravi za inspeksijske poslove.						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)	Način realizacije (mjera)	Nadležna institucija	Rok	Status	Indikatori	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
8.11 Zapošljavanje ekološkog inspektora	Sistematizacijom UIP, pored postojećih 8 inspektora za Poglavlje 27, planirano je kadrovsko jačanje sa još 3 inspektora tehničko-tehnološke struke i zaštite životne sredine koji će, pored ostalog, biti zaduženi i za buku	UIP	2021-2022.	REALIZOVANO	Povećan broj inspektora za tri	Budžet UIP (bruto plata na godišnjem nivou u iznosu od oko 11.000 eura)	Donešena je nova sistematizacija UIP-a kojom je planirano zapošljavanje dodatnih inspektora. Novi inspektori će pokrivati oblast životne sredine, ne samo buke. Ukazujemo da ekološka inspekcija ima ukupno 7 inspektora, od kojih 1 inspektor pokriva oblast jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja, što znači da je 6 inspektora (uključujući i glavnog inspektora) zaduženo za Poglavlje 27. Inspektori, zbog

							malog broja, vrše inspekcijske nadzore po svim zakonima iz oblasti životne sredine.
--	--	--	--	--	--	--	---

2.9. Civilna zaštita

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na civilnu zaštitu u izvještajnom periodu planirana je realizacija **2 aktivnosti** koje obuhvataju realizaciju **6 mjera**, od kojih su **6 realizovane**, što čini stepen realizacije **100%**.

9. Civilna zaštita							
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za PP 27	EU podsjeća na potrebu da Crna Gora nastavi rad na transpoziciji zahtjeva koji proizlaze iz potpisanog Sporazuma o učešću Crne Gore u Mehanizmu unije za civilnu zaštitu, kao i za povezivanje sa Zajedničkim komunikacijskim i informacijskim sistemom za hitne slučajeve (CECIS). EU podsjeća da Crna Gora treba da uspostavi Sigurni trans-evropski servis za telematiku između administracija (sTESTA) između svog ministarstva, koje bi bilo odgovorno za komunikaciju, i Komisije, kao i sTESTA liniju s Ministarstvom unutrašnjih poslova. Ovo je predušlov za pristup CECIS-u.						
II) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	EU poziva Crnu Goru da ojača saradnju između Ministarstva unutrašnjih poslova, odgovornog za civilnu zaštitu, i drugih relevantnih ministarstava odgovornih za upravljanje rizicima od katastrofa, posebno u vezi s upravljanjem poplavama i industrijskim nesrećama.						
<i>Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)</i>	<i>Način realizacije (mjera)</i>	<i>Nadležna institucija</i>	<i>Rok</i>	<i>Status</i>	<i>Indikatori</i>	<i>Finansije i izvori finansiranja</i>	<i>Obrazloženje</i>
9.4 Izrada Nacionalnog plana zaštite i spašavanja od klizišta i odrona	Priprema Predloga nacionalnog plana zaštite i spašavanja od klizišta i odrona	MUP-Direktorat za vanredne situacije	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Nabavljena i instalirana oprema	Budžet Ministarstva javne uprave (procjena finansijskih sredstava: 6.780 eura) Eksterni izvori finansiranja	Nacionalni plan zaštite i spašavanja od klizišta i odrona je usvojen na Sjednici Vlade od 1. aprila 2021.godine. Svi koraci u procesu donošenja Nacionalnog plana su sprovedeni, uključujući javnu raspravu.
	Javna rasprava povodom Predloga nacionalnog plana zaštite i spašavanja od klizišta i odrona	MER Zavod za geološka istraživanja		REALIZOVANO	Uspostavljen sTESTA		
	Usvajanje Nacionalnog plana na Vladi			REALIZOVANO			
9.5 Izrada Nacionalnog plana zaštite i spašavanja od	Priprema Predloga nacionalnog plana zaštite i spašavanja od bioloških i hemijskih hazarda	MUP-Direktorat za vanredne situacije, MEPPU	I kvartal 2021.	REALIZOVANO	Izrada Godišnjeg izvještaja o radu	Sredstva se obezbjeđuju na godišnjem nivou u	Nacionalni plan zaštite i spašavanja od bioloških i hemijskih hazarda je usvojen na

bioloških i hemijskih hazarda	Javna rasprava povodom Predloga nacionalnog plana zaštite i spašavanja od bioloških i hemijskih hazarda	Institut za javno zdravlje CETI UBHVF		REALIZOVANO	Koordinaciono g tima za zaštitu i spašavanje i Operativnog štaba za zaštitu i spašavanje	skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju	Sjednici Vlade od 13. maja 2021. godine.
	Usvajanje Nacionalnog plana zaštite i spašavanja od bioloških i hemijskih hazarda na Vladi	Vlada		REALIZOVANO	Broj sprovedenih aktivnosti od strane Koordinaciono g tima za zaštitu i spašavanje i Operativnog štaba za zaštitu i spašavanje, na godišnjem nivou		Svi koraci u procesu donošenja Nacionalnog plana su sprovedeni, uključujući javnu raspravu.

2.10. Klimatske promjene

U okviru završnog mjerila koje se odnosi na klimatske promjene u izvještajnom periodu planirana je realizacija **6 aktivnosti** koje obuhvataju realizaciju **24 mjera**, od kojih su **23 realizovane**, što čini stepen realizacije **95,8%**

10. Klimatske promjene							
Završno mjerilo 7	Crna Gora nastavlja svoje usklađivanje s pravnom tekovinom EU, posebno usvajanjem zakona o funkcionisanju Evropskog sistema trgovanja emisijama (EU ETS) , u skladu sa EU ETS Direktivom 2003/87/EZ i njenim uzastopnim amandmanima. Crna Gora se dalje usklađuje sa relevantnim podzakonskim aktima o monitoringu i izvještavanju, akreditaciji i verifikaciji, registru Unije, besplatnoj dodjeli i aukciji . Crna Gora osigurava da postoji odgovarajući okvir za implementaciju EU ETS-a u cijelosti u pogledu praćenja, izvještavanja i provjere emisija gasova staklene bašte						
I) Zahtjevi iz Zajedničke pozicije EU za P27	<p>EU prima k znanju trenutni ograničeni nivo usklađenosti zakonodavstva i poziva Crnu Goru da pojača svoj rad u tom pogledu, posebno kad je riječ o <u>Direktivi 2003/87/EZ o uspostavljanju šeme za trgovanje emisijskim kvotama gasova staklene bašte (EU ETS)</u>, Odluke o dijeljenju napora (ciljevi za sektore koji nisu obuhvaćeni ETS-om) i <u>propisa o praćenju, izvještavanju i verifikaciji emisija gasova staklene bašte (MRV)</u>.</p> <p>EU konstatuje rad Crne Gore na transponovanju Regulative 443/2009/EC i Regulative 510/2011/EU o standardnim emisijama CO₂ iz putničkih automobila i lakih teretnih vozila i podsjeća na obavezu da se <u>uspostavi sistem praćenja i izvještavanja za novo registrovana vozila</u>.</p> <p>EU podsjeća na obavezu da uspostavi odgovarajući okvir za ispunjavanje obaveza prema Regulativi o mehanizmu za praćenje klime (regulative (EU) br. 525/2013) i s tim povezane delegirane i sprovedbene akte.</p> <p>EU prima na znanje rad Crne Gore na usklađivanju s regulativom 1005/2009/EZ o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i Regulativom 517/2014/EU o fluorisanim gasovima staklene bašte i podsjeća na obavezu da se u potpunosti usklade s gore navedenim, kao i s povezanim delegiranim i sprovedbenim aktima.</p> <p>EU konstatuje da Crna Gora ima svoju Strategiju za klimatske promjene, ali da mora osigurati usklađenost s klimatskim i energetske okvirom do 2030. godine (npr. EU ETS direktiva, Odluka o podjeli napora, korišćenje zemljišta, Regulativa o promjeni korišćenja zemljišta i šumarstvu (LULUCF) i Regulativa o upravljanju energetske unijom) i <u>njenu integraciju u sve relevantne sektorske politike i strategije</u>, za početak implementaciju Pariskog sporazuma i crnogorskog nacionalno određenog doprinosa.</p> <p>EU naglašava potrebu da Crna Gora nastavi rad na <u>jačanju administrativnih kapaciteta i međuinstitucionalnoj saradnji</u>.</p>						
Aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi se realizovala obaveza (aktivnosti)	Način realizacije (mjera)	Nadležna institucija	Rok	Status	Indikatori	Finansije i izvori finansiranja	Obrazloženje
10.1 Dalja harmonizacija sa sljedećim EU regulativama i direktivama: Regulativa (EU)	Donošenje sljedećih podzakonskih akata: 1) Pravilnik o načinu utvrđivanja obaveznih ciljeva smanjenja emisija gasova sa	MEPPU		REALIZOVANO	Sljedeći podzakonski akti objavljeni u Službenom listu:	Podrška za donošenje podzakonskih akata koji proizilaze iz Zakonom o zaštiti od negativnog uticaja	Pravilnik o načinu utvrđivanja obaveznih ciljeva smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte

2018/2066- monitoring i izvještavanje; Regulativa (EU) 2018/2067- akreditacija i veifikacija; Regulativa (EU) 2018/842 - o obaveznim smanjenjima emisija; Direktiva (EU) 2018/2001-o obnovljivim izvorima energije; Regulativa (EU) 2018/1999 - o energetskoj zajednici; Regulativa (EU) 2018/841 - LULUCF, u skladu sa Zakonom o zaštiti od negativnog uticaja klimatskih promjena („Sl. list CG“ br. 73/19)	efektom staklene bašte-Regulativa (EU) 2018/842 o obaveznim smanjenjima emisija CO ₂		I kvartal 2021.		1)Pravilnik o načinu utvrđivanja obaveznih ciljeva smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte- Regulativa (EU) 2018/842 o obaveznim smanjenjima emisija CO ₂	klimatskih promjena biće dijelom obezbijedena kroz instrument tehničke pomoći EU TAIEX-a, kao i iz budžeta Crne Gore (procjena je da je potrebno obezbijediti oko €35.000)	("Službeni list Crne Gore", br. 057/20 od 18.06.2020)
	2) Pravilnik o sadržaju oznaka, vodiča, postera, displeja i drugog promotivnog materijala o potrošnji goriva i emisijama ugljiendoksida			REALIZOVANO	2)Pravilnik o sadržaju oznaka, vodiča, postera, displeja i drugog promotivnog materijala o potrošnji goriva i emisijama ugljiendoksida		Pravilnik o bližem sadržaju oznaka, vodiča, postera, displeja i promotivne literature i materijala o potrošnji goriva i emisijama ugljiendoksida iz novih putničkih vozila ("Službeni list Crne Gore", br. 113/20 od 25.11.2020)
	3) Pravilnik o bližim uslovima pristupa transportnoj mreži, postupku i kriterijumima za prihvatanje tokova ugljiendoksida			REALIZOVANO	3)Pravilnik o bližim uslovima pristupa		Pravilnik o bližim uslovima pristupa mreži za transport ugljiendoksida, postupku i kriterijumima za prihvatanje tokova ugljiendoksida ("Službeni list Crne Gore", br. 012/21 od 05.02.2021)

	<p>4) Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti ugradnje, održavanja i/ili popravke, kao isključivanja iz upotrebe opreme i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili alternativne supstance</p>			<p>REALIZOVANO</p>	<p>transportnoj mreži, postupku i kriterijumima za prihvatanje tokova ugljendioksida</p> <p>Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji</p> <p>4)Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za obavljanje</p>		<p>Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti ugradnje, održavanja i/ili popravke kao i isključivanja iz upotrebe opreme i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili alternativne supstance</p> <p>("Službeni list Crne Gore", br. 082/21 od 29.07.2021)</p>
	<p>5) Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za uvoz i/ili izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač i alternativnih supstanci-EU Regulativa 517/2014 o fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte</p>			<p>REALIZOVANO</p>	<p>djelatnosti ugradnje, održavanja i/ili popravke, kao isključivanja iz upotrebe opreme i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili alternativne supstance</p>		<p>Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za uvoz i/ili izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač i alternativnih supstanci</p> <p>("Službeni list Crne Gore", br. 069/20 od 11.07.2020)</p>
	<p>6) Uredba o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama-Regulativa EU 1005/2013 o supstancama koje oštećuju ozonski omotač</p>			<p>REALIZOVANO</p>	<p>5)Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za uvoz i/ili izvoz</p>		<p>Uredba o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama</p> <p>("Službeni list Crne Gore", br. 079/21 od 22.07.2021)</p>

	<p>7) Pravilnik o stručnom osposobljavanju lica koja vrše djelatnost ugradnje, održavanja i popravke i isključivanje iz upotrebe opremi i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač</p>			<p>NEREALZOVANO</p>	<p>supstanci koje oštećuju ozonski omotač i alternativnih supstanci-EU Regulativa 517/2014 o fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte</p> <p>6)Uredba o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama-Regulativa EU 1005/2013 o supstancama koje oštećuju ozonski omotač</p> <p>7)Pravilnik o stručnom osposobljavanju lica koja vrše djelatnost ugradnje, održavanja i popravke i isključivanje iz upotrebe opremi i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač</p>		<p>U toku je formiranje radne grupe za izradu Pravilnika o stručnom osposobljavanju lica koja vrše djelatnost ugradnje, održavanja i popravke i isključivanje iz upotrebe opremi i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač.</p>
--	--	--	--	----------------------------	---	--	--

10.2 Dalja harmonizacija sa sljedećim EU regulativama i direktivama: EU Direktiva 2018/410- sistem trgovine emisijama CO₂, Regulativa (EU) 2018/2066- monitoring i izvještavanje; Regulativa (EU) 2018/2067- akreditacija i veifikacija; Regulativa (EU) 2018/842 - o obaveznim smanjenjima emisija; Direktiva (EU) 2018/2001-o obnovljivim izvorima energije; Regulativa (EU) 2018/1999 - o energetske zajednici; Regulativa (EU) 2018/841 - LULUCF, u skladu sa Zakonom o zaštiti od negativnog uticaja klimatskih	Donošenje sljedećih podzakonskih akata: 1) Uredba o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama član 28 st.1 i 2, Regulativa o ODS i F	MEPPU	II kvartal 2021.	REALIZOVANO	Sljedeći podzakonski akti objavljeni u Službenom listu: 1)Uredba o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama član 28 st.1 i 2, Regulativa o ODS i F	Sredstva za donošenje navedenih akata biće obezbijedena u budžeta Crne Gore	Uredba o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama ("Službeni list Crne Gore", br. 079/21 od 22.07.2021)
	2)Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za vršenje rekuperacije, reciklaže i/ili regeneracije supstanci koje oštećuju ozonski omotač i alternativnih supstanci			REALIZOVANO	2)Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za vršenje rekuperacije, reciklaže i/ili regeneracije supstanci koje oštećuju ozonski omotač i alternativnih supstanci		Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti ugradnje, održavanja i/ili popravke kao i isključivanja iz upotrebe opreme i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili alternativne supstance ("Službeni list Crne Gore", br. 082/21 od 29.07.2021)
	3) Pravilnik o bližim uslovima pristupa mreži za transport ugljendioksida, postupku i kriterijumima za prihvatanje tokova ugljendioksida (član 25 stav 5 - Direktiva 2009/31/EC			REALIZOVANO	3)Pravilnik o bližim uslovima		Pravilnik o bližim uslovima pristupa mreži za transport ugljendioksida, postupku i kriterijumima za prihvatanje tokova ugljendioksida ("Službeni list Crne Gore", br. 012/21 od 05.02.2021)

promjena („Sl. list CG“ br. 73/19)	4) Pravilnik o sadržaju oznaka, vodiča, postera, displeja i druge promotivne literature i materijala o potrošnji goriva i emisijama ugljendioksida iz novih putničkih vozila. (član 22 stav 6 Direktiva 1999/94/EC			REALIZOVANO	pristupa mreži za transport ugljendioksida, postupku i kriterijumima za prihvatanje tokova ugljendioksida (član 25 stav 5 – Direktiva 2009/31/EC		Pravilnik o bližem sadržaju oznaka, vodiča, postera, displeja i promotivne literature i materijala o potrošnji goriva i emisijama ugljendioksida iz novih putničkih vozila ("Službeni list Crne Gore", br. 113/20 od 25.11.2020)
	5) Uredba o vazduhoplovnim aktivnostima za koje se ne dostavlja plan praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte. (član 16 stav 5 – 2017/2392- sistem trgovine emisijama /avijacija)			REALIZOVANO	4)Pravilnik o sadržaju oznaka, vodiča, postera, displeja i druge promotivne literature i materijala o potrošnji goriva i emisijama ugljendioksida iz novih putničkih vozila. (član 22 stav 6 Direktiva 1999/94/EC		Uredba o vazduhoplovnim aktivnostima za koje se ne dostavlja plan praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list Crne Gore", br. 077/21 od 16.07.2021)
	6) Pravilnik o obliku i sadržaju izvještaja, načinu verifikacije izvještaja (član 17 stav 4 Regulativa EU 2018/2067)			REALIZOVANO	5)Uredba o vazduhoplovnim aktivnostima za koje se ne dostavlja plan praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte. (član 16 stav 5 – 2017/2392- sistem trgovine		Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu verifikacije izvještaja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list crne gore", br. 013/21 od 10.02.2021)
	7) Pravilnik o bližim uslovima, koje u pogledu kadra i opreme, treba da ispunjava pravno lice koje vrši verifikaciju (član 218 stav 3, Regulativa EU 2018/2067			REALIZOVANO			Pravilnik o uslovima u pogledu kadra i opreme za pravno lice koje vrši verifikaciju izvještaja o emisiji gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list Crne Gore", br. 012/21 od 05.02.2021)

	8) Pravilnik o sadržaju dozvole i načinu vođenja evidencije o dozvolama za emisiju GHG (član 14 Direktiva 2003/87/EC Direktiva EU 2018/410)			REALIZOVANO	emisijama /avijacija) 6)Pravilnik o obliku i sadržaju izvještaja, načinu verifikacije izvještaja (član 17 stav 4 Regulativa EU 2018/2067) 7)Pravilnik o bližim uslovima, koje u pogledu kadra i opreme, treba da ispunjava pravno lice koje vrši verifikaciju (član 218 stav 3, Regulativa EU 2018/2067 8)Pravilnik o sadržaju dozvole i načinu vođenja evidencije o dozvolama za emisiju GHG (član 14 Direktiva 2003/87/EC Direktiva EU 2018/410)		Pravilnik o obrascu dozvole za emisiju gasova sa efektom staklene bašte i načinu vođenja evidencije ("Službeni list Crne Gore", br. 013/21 od 10.02.2021)
10.8 Revizija NDC	Izrada dokumenta Revizija postojećeg Nacionalnog doprinosa smanjenju	MEPPU	2021.	REALIZOVANO		Sredstva su obezbijedena od	Revidovani NDC usvojen JE NA Sjednici Vlade od 3. juna 2021, i kao novu ciljnu vrijednost postavlja

	emisija GHG (NDC) do 2030. godine				Donošenje revidiranog NDC-a od strane Vlade	strane UNDP-a u iznosu od oko € 164.297	smanjenje od 35% do 2030, u odnosu na 1990, odnosno smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte za 2117 kilotona do 2030.
	Sprovedena Javna rasprava o Nacrtu NDC-ja			REALIZOVANO			
	Dostavljanje Predloga NDC-ja relevantnim institucijama na davanje mišljenja			REALIZOVANO			
	Upućivanje Predloga NDC-a Vladi na usvajanje			REALIZOVANO			
10.9. Ispunjenje revidiranog NDC-ja	Realizacija mjera koje proističu iz revidiranog NDC-ja u sektorima energetike, saobraćaja, poljoprivrede i šumarstva	MEPPU MPŠV ME MKI	Kontinuirano, 2021-2030.	REALIZOVANO	Godišnji Izvještaji o realizaciji NDC-ija koje usvaja Vlada u IV kvartalu Izračunat % smanjenja GHG-a (na godišnjem nivou) u odnosu na projektovano smanjenje do 2030.	Sredstva se obezbjeđuju iz budžeta nadležnih resora i eksternih izvora Precizan iznos i izvor finansiranja biće dati u Nacionalnom doprinosu smanjenju emisija GHG (NDC) do 2030.	U toku je realizacija mjera iz revidiranog NDC-a u sektoru energetike: 1)Realizuju se aktivnosti u okviru mjere 1E - Ekološka rekonstrukcija TE Pljevlja. U toku je završna faza izrade Glavnog projekta ekološke rekonstrukcije i nakon dobijanja pozitivnog izvještaja od strane revidenta, pristupiće se izvođenju radova. 2)Realizuju se aktivnosti u okviru mjere 2E - Nove elektrane na obnovljive izvore. U toku su aktivnosti na rekonstrukciji i modernizaciji HE Piva – Faza II (agregati A2 i A3), HE Perućica – Faza II, kao i

							<p>pripreme aktivnosti za ugradnju Agregata A8 u HE Perućica. Nastavljene su aktivnosti na projektima:</p> <p>VE Gvozd (54.6 MW, 150 GWh); VE Brajići (100 MW, 277 GWh); SE Briska Gora (250 MW, 360 GWh); HE Komarnica (171,9 MW, 213 GWh) i SE Velje Brdo (50 MW, 60 GWh).</p> <p>3) U okviru mjere 5E - Unapređenje energetske efikasnosti, nastavljena je realizacija projekata: Energetska efikasnost u Crnoj Gori (MEEP)–poboljšanje energetske karakteristika zdravstvenih objekata i Program energetske efikasnosti u javnim zgradama (EPPB) - poboljšanje energetske karakteristika obrazovnih i administrativnih objekata i objekata socijalnog staranja.</p> <p>4) U okviru mjere 6E - Finansijski podsticaji za građane/domaćinstva (za investicije u energetske efikasnost), nastavljena je realizacija Programa "Energetski efikasan dom"- beskamatni krediti za građane za implementaciju</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

							<p>mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima.</p> <p>5) U okviru mjere 11E - Razvoj prenosnog i distributivnog sistema električne energije nastavljena je realizacija projekata revitalizacije srednjenaponske i niskonaponske distributivne mreže, kao i projekata razvoja i revitalizacije prenosnog sistema.</p> <p>6) U okviru mjere 12E - Rekonstrukcija malih hidroelektrana (povećanje EE), završena je rekonstrukcija mHE Slap Zete, dok su radovi na rekonstrukciji mHE "Glava Zete" u završnoj fazi.</p>
<p>10.10 Jačanje administrativnih kapaciteta i međuinstitucionalne saradnje</p>	<p>Organizovanje treninga i obuka za službenike iz svih relevantnih sektora</p>	<p>MEPPU ME MKI MPŠV</p>	<p>Kontinuirano</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Broj organizovanih treninga i obuka na godišnjem nivou</p> <p>Broj službenika/ca, kao i broj institucija zastupljenih na treninzima</p> <p>Broj novozaposlenih zaduženih za</p>	<p>Sredstva se obezbjeđuju iz budžeta nadležnih resora i eksternih izvora</p> <p>Precizan iznos i izvor finansiranja biće dati u Nacionalnom doprinosu smanjenju emisija GHG (NDC) do 2030.</p>	<p>Na sjednici održanoj 6.aprila 2021.godine, Savjet za konkurentnost oformio je Radnu grupu za promociju i identifikaciju projekata iz oblasti zelene ekonomije, gdje je Ministarstvo preuzelo ulogu koordinatora u procesu rada.</p> <p>U kontinuitetu se održavaju radni sastanci, organizovan je promotivni događaj u cilju podizanja svijesti o značaju</p>

					<p>pitanja iz oblasti klimatskih promjena u nadležnim institucijama</p>	<p>Treninzi i obuke biće organizovani u okviru sljedećih projekata:</p> <p>Jačanje crnogorskog Nacionalno utvrđenog doprinosa (NDC) i akcija adaptacije u okviru transparentnosti – CBIT;</p> <p>Plan pripravnosti za saradnju sa Zelenim klimatskim fondom i izradu Nacionalnog programa prioriternih aktivnosti;</p> <p>Izgradnja kapaciteta za politiku klimatskih promjena na zapadnom Balkanu, centralnoj i istočnoj Evropi i centralnoj Aziji – (GIZ- CDCP III);</p> <p>Izrada Četvrtog nacionalnog izvještaja Crne Gore o klimatskim promjenama (FNC);</p>	<p>razvoja zelenih poslova za budućnost.</p> <p>U planu je realizacija više promotivnih i edukativnih događaja u saradnji sa domaćim i međunarodnim partnerima.</p> <p>Kroz Tratolow projekat koji je podržan od strane EU za sada je organizovano 5 obuka i 2 su planirane u septembru. Istu su pohađjali predstavnici Direkcije za klimatske promjene, UNDP, nezavisni eksperti, Ministarstva kapitalnih investicija, Agencije za zaštitu životne sredine, Ministarstva poljoprivrede sumarstva i vodoprivrede, Odeljenja za održivi razvoj...</p> <p>Broj službenika bio je ograničen na najviše 5.</p> <p>U Direkciji za klimatske promjene u MEPPU zaposlena su dva nova službenika.</p>
--	--	--	--	--	---	---	---

					<p>Izrada Trećeg dvogodišnjeg ažuriranog izvještaja Crne Gore o klimatskim promjenama (TBUR);</p> <p>Izrada Nacionalnog plana adaptacije na klimatske promjene NAP (GCF) i</p> <p>Tehnička podrška za monitoring i implementaciju politika za zaštitu životne sredine i klimatskih akcija- IPA II</p> <p>Budžet nadležnih institucija</p>	
--	--	--	--	--	---	--

	Zapošljavanje dodatnih kadrova na poslovima vezanim za implementaciju politike oblasti klimatskih promjena			REALIZOVANO			
10.11 Preuzimanje obaveza iz Zelene agende za Zapadni Balkan/Evropskog zelenog sporazuma u oblasti klime	Kontinuirano usklađivanje sa najavljenim revizijama relevantnog zakonodavstva u oblasti: ETS Direktive, Odluke o dijeljenju napora, LULUCF Uredbe, Direktive o energetskej efikasnosti, Direktive o obnoaljivim izvorima	MEPPU ME	Kontinuirano	REALIZOVANO			Formirana je radna grupa i počele su aktivnosti na pripremi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije. Ovim zakonom izvršice se izmjene i dopune važećeg zakona, u cilju daljeg usklađivanja sa Direktivom o energetskej efikasnosti zgrada i Direktivom o označavanju energetske efikasnosti

	energije, propisa o standardima emisija CO ₂ za automobile i vozila						proizvoda koji koriste energiju.
	Usklađivanje strateških dokumenata sa modificovanim klimatskim ciljevima i novom EU Strategijom o adaptaciji na klimatske promjene i Evropskim klimatskim sporazumom			REALIZOVANO			

3. Sumarni pregled

Akcionim planom za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 – Životna sredina I klimatske promjene u izvještajnom periodu predviđena je realizacija 112 mjera, od čega je realizovano 92 mjera. **Ukupan stepen realizacije mjera iz Akcionog plana za navedeni period je 81,1%.**

U nastavku je dat tabelarni prikaz broja obaveza po podoblastima, predviđenih Akcionim planom za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 – Životna sredina.

	Podoblast	Ukupno	Realizovane mjere	Nerealizovane mjere	Stepen realizacije mjera
1.	Horizontalno zakonodavstvo	7	7	/	100%
2	Kvalitet vazduha	15	12	3	78,6%
3.	Upravljanje otpadom	9	7	2	77,8%
4.	Kvalitet voda	11	9	2	81,8%
5.	Zaštita prirode	6	3	3	50%
6.	Industrijsko zagađenje	13	7	6	53,9%
7.	Hemikalije	18	15	3	83,3%
8.	Buka	3	3	/	100%
9.	Civilna zaštita	6	6	/	100%
10.	Klimatske promjene	24	23	1	95,8%
11.	Ukupno	112	92	20	82,1%

4. Preporuke za unapređenje sprovođenja Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila

Ukupan stepen realizacije obaveza od 82,1%, smatra se uspješnim, uzimajući u obzir otežavajuću okolnost pandemije COVID19.

Takođe, realizacija većine preostalih obaveza koje su evidentirane kao nerealizovane je u toku, i njihova finalizacija se očekuje u narednom periodu.

U narednom periodu, a posebno do kraja 2021. godine (imajući u vidu da je većina obaveza iz akcionog plana skoncentrisana upravo do kraja 2021) neophodno je:

- Unaprijediti koordinaciju i komunikaciju između relevantnih institucija kada su u pitanju obaveze za čiju realizaciju je nadležno više od jedne institucije, te osnažiti međuinstitucionalnu saradnju na svim nivoima;
- U većoj mjeri koristiti raspoložive finansijske mehanizme, što se očekuje imajući u vidu operativnu funkcionalnost novoformiranog Eko-fonda;
- Intenzivirati aktivnosti u svakoj instituciji nadležnoj za obaveze iz završnih mjerila po pitanju njihove realizacije;
- U većoj mjeri koristiti mogućnost pružanja ekspertske pomoći kroz TAIEX i slične instrumente EU.
- Osigurati odgovoran i posvećen pristup daljoj realizaciji obaveza iz Poglavlja 27 od strane svih prepoznatih nadležnih organa na državnom i lokalnom nivou.